СВОБОДА

LIBERTY

Часопис для руского народа в Америці і орган „Руского Народного Союза“.

Рік XV. Ню Иорк. Четвер, 7-го Лютого 1907. Число 6 — Vol. XV. New York, N. Y. Thursday, February 7, 1907. No. 6.

Entered as second-class matter December 21, 1906 at the post office at New York, N. Y. under the Act of Congress of March 3, 1879.

Увага

для секретарів місцевих братств і відділів „Р. Н. Союза“.

Понеже секретарі місцевих відділів і братств безустанно домагають ся статутів і грамот членьских від голов. секретарів і в деяких своїх письмах докучають гнївно голов. урядникам, длятого звертаю їх увагу, що такі секретарі роблять се не розсудно і безпідставно і тілько забирають дорогий час на відписуване листів і оправданя, та зражають головних секретарів до праці. Звертаю їх увагу і на те, що діловодство в „Союзі“ через реорґанізацію дуже утруднилось і через те головні урядники мають що раз то нову працю, якої годі було сподіватись, а кожда така праця забирає немало часу. Описати се докладно трудно, хиба буде можливо устно розповісти при справозданю на будучій конвенції перед делеґатами. Се раз.

Друге, нових статутів і грамот голов. секретарі еще не мають готових, а то длятого, що Головна Конвенція поручила Головному Урядови, щоби нові статути дати обробити лоерови, щоби они годились з законами Сполучених Держав і щоби були перетолковані на американьский язик і в двох языках друковались. Так само Конвенція поручила, щоби видати нові грамоти в кольорах для всіх членів „Союза“. Отже статути і грамоти, сї найголовнїйші річи для нашої орґанізації, котрі деяким членам або секретарям видають ся дурничкою, забрали тілько часу і розличних перепон, що еще до днесь не суть готові. Ходить не о се, аби статути були о місяць чи два скорше, але аби були до[illegible] не треба було їх всегда на кождій конвенції перемінювати. Грамоти членьскі ми дали до друку одній поважній фірмі в Ню-Йорку еще в місяцю Септембрі, але через страйк робітників-літографів, котрий тягне ся вже кілька місяців, та фірма нам роботу не віддала еще до сего часу, а також жадна фірма не хотіла зробити з нами контракт, щоби на означений час скінчити роботу. Отже як статути „Р. Н. Союза“, так і грамоти не будуть скорше готові як при кінци місяця лютого або в марцю. Но скоро ми роботу сю відберемо, так сейчас вишлемо їх всім відділам для всіх членів. Для того члени „Союза“ могуть провадитись після правил старих статутів і після ухвал IX. Головної Конвенції. Члени, котрі не набули грамот членьских, нехай будуть спокійні, бо се їм не перескажає бути членами „Союза“. Всї члени сли сповняють свої обовязки суть забезпечені на посмертне таке, яке послїдна Головна Конвенція ухвалила.

К. Кирчів,
голов. предс.

НОВИНКИ.

КАЛЕНДАР.

		Лютий.
7	Ч.	† Григорія Бгсл.
8	П.	Ксенофонта
9	С.	Іоана Золотост.
10	Н.	О. бл. сині. Єфр.
11	П.	Ігнатия
12	В.	Трох Святит.
13	С.	Кпра. Іоана безс.

Прошу всїх пп. бизнесменів, котрі оголошували ся в календари на р. 1907, щоби поприсилали як найскорше належитість за оголошеня до мене.

о. С. Макар,
11 May Str., Ansonia, Conn.

Звертаємо увагу усїх наших читачів на се, що хто не має оплаченої „Свободи“ наперед, тому не можемо еї висилати враз з другими часописями, але мусїлиб ми на кожде число наліпляти одного цента і висилати его осібно. Таке є нове розпорядженє тутешної почти і ми мусимо строго его держатись. Ввиду сего если хто не хоче аби єму спинювати висилку „Свободи“, зволить належну за неї суму всегда вперед нам прислати.

Редакція „Свободи“.

Минулого Вівтірка приїхав до Ню Йорку о. Петро Лучечко з Галичини. Він перебуває тимчасово в гостиннім домі о. І Константкевича в Шамокин, Па.

Як пише „Gazeta Polska w Brazylii“ має в Курітібі в недовзї почати виходити четверта з ряду польска часопись. Як звістно є там 45.000 поляків, які суть в силї удержати аж чотири часописи, як що Русини яких в Курітібі є дуже мало що меньше, бо 40.000 на жаль не тільки, що немають нї одної часописи, але і нема надії щоб там відносини вскорі поліпшили ся. Русини, які що до числа займають в державі друге місце (рівно як і Поляки) немають навіть можности видавати свою часопись, бо нема там рускої друкарні а зложена сума на вакупно черенок є дуже ще мала і зовсїм не вистарчаюча. Чи маємо все і всюди бути гіршими від других?..

Після вісток з Вінніпеґу найшла поліция з А. Boniface пятьох мущин, одну жінку і дитину замерзлих в степу. Усї они були з Галичини, покинули потяг желїзничий недалеко Starbruck, і пішли у степ де і найшли смерть. Дитина давала еще слабі знаки житя, коли нещасних найдено. Як що они покинули потяг, панував власне дуже лютий мороз; термометер стояв 40 степенів нише нулї.

Хлопи проти попів. До усїх російских консисторий напливає величезна маса подань від попів з ґуберній орловскої і саратовскої з просьбою о перенесене їх до иньших ґуберній, позаяк хлопи не хочуть їм за треби зовсїм нїчо платити. У тих попів є тепер крайна нужда та їх родини тяжко голодують.

Двайцять пять до трийцять майнерів, по найбільшій части чужинців, впало знова жертвою катастрофи, яка лучила ся на дни 4 го с. м. в шахті ч. 25 в Thomas побіч Elkins. Причиною катастрофи був вибух ґазів. Пятьох майнерів, які власне у хвилю вибуху хотїли з'їздити у шахту вспіло ся еще уратувати. Є майже певною річию, що усї робітники, які у хвилю катастрофи знаходили ся під землею, пали жертвою. До тепер змогли ледви 8 трупів видобути на верх, та праці ратункові поступають дуже повільно і осторожно; трех урядників, що не вважаючи на небезпеку хотїли ся дістати до шахти впали наслїдком убійчих ґазів та мало що не побільшили своїм житем числа жертв. Колиб катастрофа случила ся була о пів години пізнїйше, булаб потягнула за собою що найменче сотку людий.

На днях в Шікаґо почала виходити в ческій мові жіноча часопись, яку ведуть виключно лише самі жінки. І так жінки не тільки єю редаґують, але і складають, переводять коректу і т. д., одним словом взагалї в редакциї працюють лишень самі жінки. У редакциї не побачить ся нї на лік одного мущини. Одинокі мужеські імена, які бачить ся у редакцийних книгах, се суть передплатники, а сих є споре число. І ся часопись тїшить ся великою популярностию не лишень у самім Шікаґо, де є досить значне число Чехів, але також і у многих иньших містах стрінула ся з великою симпатією. Не є се жіноча часопись у сьому значіню у якому ми звикли таку брати: противно, у ній не знайде ся нї слова про моди або кухонні рецепти; еї стремлїнем є піднести духову уровень ческих жінок та робітниць, та й горячо вона заступає ся за право голосованя жінок.

Уряд санїтарний в Панамі оголошує, що в місяци грудни м. р. було поміж 8200 білими робітниками, занятами при будові каналу 8 случаїв смерти, а загальний процент смертности виносить 11 на один тисяч. В місяци сїчни було на 1000 білих робітників пересїчно 30 хорих.

Епископ дієцезиї епископальної в Trenton N. J. John Scarborough оголосив в часописях заяву, у якій називає себе „соціялїстом в повнім слова значіню.“ Поміж иньшим говорить: „Я есьм соціялїст, зовсїм так само як і всяка людина, якій лежить на серци, щоб піднести духовий уровень людскости. Я горячо бажаю і хочу жити для добра людскости. Я є таким соціялїстом і таким соціялїстом є усякий чоловік, усяка одиниця, яка стремить до визволеня людскости з духової і фізичної неволї.“

Тисяч пятьсот людий утратило жите. 11 січня с. р. залило море остров Сімаю, який лежить побіч великого острова Суматри що входить в склад архіпеляґу всхідно-індійского і належить до Голяндиї причім стратило поверх тисяч пятьсот людий жате. Як виходить з дослїдів филї морскі в наслїдок землетрясеня залили цїлий островець, який почав поволи западати у глубінь морску, так що тепер полишило ся з нього лишень пару голих скель. А був се спорий шмат землї: вісїмдесять миль довгий а пятнайцять широкий. Мешканцями острова були на пів дикі варвари які вели поміж собою безнастанні борби та були поділені на численні племена. Тепер усї згідно спочивають у морскій глубині...

Анґлїйский перевозовий корабель „Clavering“ який 1-го с. м. виїхав з Лондону до Япану наїхав на підземну скалу коло місця де впадає у море River Tees. Филї морскі докінчили дїло знищеня, при чім 39 людий залоги знайшло смерть.

В Дуґас, Аріз. убив трен чоловіка именем Роджерс. Компанїю заскаржили о відшкодоване аж три жени небіщика і дістали від неї 700 долярів. Сумага прийшла до рівного подїлу між 3 жінки і 25 дітий.

Після телеґрафічних вісток вислїд правиборів які відбули ся 27 м. м. у Москві і Петербурзї був слїдуючий: у Петербузї вибрано 34 соц. демократів, 11 соц. революціонерів і 77 независимих радикалів, а в Москві 52 соц. дем., 5 соц. револ., 25 конст. демократів, 97 независимих консерватистів. З повизшого слїдує, що вислїд німецких виборів до парляменту не мав нїякого вливу на російскі правибори, позаяк як бачить ся, рос. робітники вибрали самих вольнодумних і революцийних виборців.

Палата торговельна в Монтреалю зажадала, щоб по причині великого браку робітників правительство знесло на якийсь час поголовний податок (500 дол.), який до сих пор був наложений на каждого хиньского виселенця.

Французке мінїстерство оголосило минувшого місяця вислїди спису населеня з 4 марта м. р. Показує ся, що населене Франциї виносить 39 мілїонів, 259 тисяч 267 людий. Коли порівнаємо вислїд сеї статистики зі статистикою з 1901 року, то побачимо, що за 5 лїт прибуло у Франциї всего 290332 людий; в самім Парижи збільшило ся населене о 49 тисяч 325 людий. В Парижі живе 2 мілїони 763 тисячі 399 людий.

Страшна катастрофа стала ся недавно в місточку Феджджа Аббате коло Палермо на острові Сицилії. Підчас богослуженя завалила ся церков, в котрій було 40 людий і всїх їх засипала. Доси видобуто з під розвалин 2 убитих і 12 тажко покалїчених.

Підчас засїданя шведского парляменту виступив ряд з пропозициєю нового, загального, тайного виборчого права. Посли мають бути вибирані на протяг 6, а не як до сих пор, на протяг 9 лїт. Кандидати мусять мати більше як 35 лїт житя і від протягу послїдних трох лїт бути властителями посїлости ґрунтової вартости 22.000 долярів, або виказати ся річним доходом 1100 долярів.

Як доносять з Пітсбурґа дня 1-го лютого відійшов з тамтейших майнів перший транспорт вугля для Німеччини. Три дальші вози вугля мають сими днями виправити ся опять до Ню Йорку, звідки цїлий ладунок 9 с. м. має відійти до Німеччини.

В Берклї, Кал. Филипинець вдав іспит адвокатский. Є се перший филипиньский адвокат в Злучених Державах.

Анґлїйский пароход „Consols“ який виїхав 11. січня з Rosario в Арґентині і на днях прибув у Гамбурґ, задержано в карантанні, позаяк показало ся, що корабельні щурі суть заражені бакцилями джуми.

В містї Uniontown в Пенсильвенії кинув ся Ант. Sain зовсїм роздагнений коміть головою у отвір величезної печи, де топить ся руду і в сей спосіб покінчив усї рахунки зі житем.

Минулої суботи була експльозия в палатї сербского принца. Догадують ся, що був се невдалий атентат на его жите.

Канада і Арґентина злучились проти Злучених Держав і мають доставляти мяса для Англії і Німеччини.

Канадийский уряд задумує побудовати свою власну желїзницю з Вінїпеґ до Годсон Бей.

В. Дефенбо з Кокомо, Інд. записав в послїдній воли 50 тисяч на церков під тим услівем, що его духа виберуть радним сеї церкви і будуть всегда взивати на мітинґ скілько рази буде до полагодженя яка важна справа.

I 21 **УВАГА.**

Заповідженний вечерок товариства Івана Наумовича в Філаделфії, Па. відбудесь з певних важних причин не 9 го а 16-го Февруара.

Петро Казан.

На краю житя.

Петро Савич встав дуже раненько—раньше, як всї люди его віку звикли вставати. Чоловік він був літ сімдесяти і кілька, волос сивий, вуси довгі, також сиві, а борода білїйша від обох. На старости не хотів бороди голити. „Не гоже старому до молодих чепуритись—говорив він—не помолодшаєш. А коли старий, так нехай вже і з бородою". І справдї виглядав він так дуже поважно і гордо. Бувало дивить ся, та мовчить, бо не любив богато говорити, то наче наскрізь тебе проймає; а дивиось він зовсїм не по старому—по молодечому.

Дивні сни снили ся Петрови в ночи, а досьвіта устав збентежений і змучений. Та і не диво. Недавно ще, як гості розїхались і розійшли ся пожелавши старому много літ, бо старий справляв весїле четвертій і останній своїй онучцї Олзї і в хатї ледво троха успокоїло ся. Та в душі—мабуть в душі не так скоро затихає голос розбурханого житя; він довго бє ся відгомоном, лунає, розбиваєсь на тисячі відгомоків, наче весняні промінї сонця на ранній, кроплистій росї у городі.

— Ганю,—обізвав ся Петро до дочки—послухай, що наснилось менї сеї ночи, тут він розказав докладно усе, що ему в ночи наснило ся.

— Се від весїля не відпочили, тож і плете ся всячина, та оно собі от сон, тай більше нічого,—відповіла дочка. Ви, тату, старі, так треба вам довше відпочивати.

— Егеж, треба—сказав старий,—вже й час би спочити, та рахунок з гріхів віддати. Бо нічого іншого вже менї і робити, тай думати вже не о тім, як жити, а як умерти.

— Алеж страшно о смерти думати—підхопила румяна, молоденька молодиця. Щеж вам певно,—дїдуню, жити не вкучило ся.

— Вкучити ся—не вкучило ся, але й жити здаесь нїпощо. Тобі молоденькій тількоб жити, а менї тількоб умерти.

— А пощож вмерати, дїдуню,—страшно...

— Нї, голубко, не страшно. За молоду і я говорив по твому, а там дальше, живеш, живеш, тай умерти хоче ся. І зовсїм не страшно, але оно навіть і красно. Я і сам не знаю, чому оно так, що коли думаю о смерти, то і веселїй. Роботу свою зробив і більше в мене нї роботи, нї сили. Умертиб. Вжеж і так прожив, видав усяке, тай надивив ся... Не хоче ся більше дивитись.

Савич справдї був чоловік бувалий. У війску служив не рік і не два, немало сьвіта походив, чимало видав усякого, тай у війнї доводилось побувати.

У своє село вернув він уже немолодим зовсїм на батькове господарство і не питаючи далеко, таки з сусїдами подружив ся. „Дурневи хоч у сьвіт пійти, то лиш дурнїв знайти, а розумному деколи і в сусїдстві розумний знайде ся,—говорив він іноді, як бесїда сходила на справи супружескі. Бо іноді любив і похвалитись, що він зовсїм не знає, як жити з жінкою в незгоді хочби одну хвилину. І справдї з жінкою жив він собі дуже гарно, бо і для всякого був він чоловік людяний, та розумний. Мали они одним одну донечку, більше дїтий в них не було. Зато поблагословив Бог онуками.

— Давнї сни снили ся—повторив старий еще раз—самі знакомі. А їх вже давно нема між живими. Незадовго може і зобачимо ся. А то вже певно дивують ся, чого менї так довго тут забавляти ся.

— Кудиж ви, тату, отсе збираєтесь?—запитала дочка старого, видячи, що він почав одягатись в нову свиту; (а на старости він ходив тілько в новій)—куди так рано?

— На цвинтар пійду—гарне місце треба вишукати. Таж знаєш де, там у розї, де вся наша родина спочиває. Місця там найде ся. Покійний дїд завсїгди говорив, щоби у купі лягати, то і лежати легче буде... І старий пійшов.

Ранок був весняний, ясний і сонце повною силою сипало оживляючі промінї на зелену траву, цвитучі квітки, сьвіжостию ранку дишучі дерева, коли старий наближав ся до цвинтарної брами. І дивне почутє відрадне і вповні вдоволяюче обхопило его душу. Єму стало наче завидно, що сї люди, давні его знакомі, або і незнакомі мають вже повний спокій, що в них нема вже нї печали нї воздиханія, а він еще живе не знати пощо. І якось мимоволї прийшла єму думка: Чи конечно так довго треба було жити, щоби дожитись до сього місця—до могили? Пощо він ще нині живе, коли его житє зовсїм до нічого? Чи чаша житя еще неповна?—І не сум, не біль, а сама задума стала перед ним широкою, безкрайною просторо-рівною, наче поле довге, широке, наче та думка без краю і кінця.

Старий переступив цвинтарну фіртку і подав ся сейчас на ліво поміж гроби, щоби борше дістатись до рога цвинтаря. Вишневі галузки іноді доторкались его сивої бороди, черкались о его рукави зеленими листочками і відставлялись шепочучи щось між собою. А промінї сонїчні усе ляли ся на зелені листки, на старі хрести і на плити порослі мягким, зеленим мохом. І здалось старому, що сьвіт зовсїм змінив ся в цїлій своїй натурі, що такого як раз щастя, такого спокою, як тепер на сім місци шукав він цїле житє, та не міг его знайти. Всї житеві клопоти і журби здались ему і небажані і непотрібні, навіть сьмішні, дитячі, ему видалось, що він доперва тепер зрозумів де правдиве і повне щастє. Єму було навіть весело, що він так близько своєї мети. Якось вдоволяюче чутє наче говорило ему, що він вже не буде вертав до тих людий, які так еще безнастанно клопочуть ся і не знають, що їх цїль ось тут—могила.

Знов корчі, знов висока трава, ще кілька хрестів і він буде у своєї цїли. Він глянув поперед себе і здивував ся. Як раз на тому місци, до якого він вибрав ся, на нагробній плитї его батька, сидів сивий, старезний дїд, як ось і він сам. Сидить і не рушає ся, голову схилив, як в важкій задумі; одежа стара, зношена і біля торба за плечима. Немов жде на кого, сказав до себе Петро, і поступив до дїда.

— Слава Ісусу Христу—заговорив Петро.

— На віки слава—відповів дїд, піднїсши поволи голову.

— От я не сподївав ся знайти тут когонебудь, а ти, старче, певно родичей поминаєш, за спасене Богу молиш ся.

— Еге, молю ся, та годї домолитись—сказав глухо жебрак, мовби великий камінь лежав ему на грудях.

— А чи здалека ви, дїду, звідки Господь привів?

— З Жанкова—відповів дїд і взявши кулю, став на ноги підниматися. Петро зобачив, що одної ноги небуло по колїно.

— Старість, тай калїцтво—сказав він до себе, а видячи, що старий забираєсь до відходу, зупинив его мовлячи:

— Посидь старче, адже в твоїм віку нічого вже спішитись. Думаю—робота в тебе скїнчена, тож побалакаймо. Сїдай...

Дїд усїв, а Петро стояв і дивив ся хвилю не говорячи нічого.

— А де вам дїду нещастє лучилось... ногу стратили—запитав він по хвили—давно?

— Еге давно. Служив в війську, був на війнї, тай там менї відстрілили і тепер калїка на цїле житє—відповів дїд схиливши голову і не дивлячись на Петра.

— У якій війнї був?, бо я був також на війнї.

— З—а служив при капитанї Сальфанїм, а там і при Штерберті і ще... Тут дїд отворив широко очи, начеб хотів добачити те, що поза ним далеко зостало ся.

Знов хвиля мовчанки. Петро дивив ся і очевидно також щось пригадував. Назви капитанів вразили его—они були ему знакомі.

— А при яких фельфебели служили?

— При Заторскім, тай при Зубнику служив.

— А Савича Петра знали?

— Знав, Петро Савич, високий такий, добрий був чоловік. Товариша над него я не мав нї в війску, нї в цїлім житю—дайму Боже царство небесне—і старець побожно перехрестив ся, начеб був певний, що Савича уже давно нема на сьвітї.

Петро почувши се затремтїв.

— А як вас звати?—запитав він еще дїда.

— Данило Мохнюк...

— Данило Мохнюк, то ти товаришу — крикнув Петро і приступивши обняв і поцїлував дїда. Яка доля звела нас на краю житя ще раз побачитись? Та як ти змінив ся, братику, дуже, дуже...

— Не я, а лїта, та злиднї змінили мене, бідування, недостатки. Тобі може і красше жило ся, а менї нічим на старости і грішного тїла прикрити... калїка. І дві чисті сльози виступили з очий Старому.

Петро глянув на себе: нова свита і жебрачі лахи...

— А чого ти забрав ся сюда, в ось таке місце, в таку пору?

— А вжеж чого. Шукаю смерти... не приходить, так я до неї йду. Але і тут еї нема—невидно. А то жию, жию, вже й міри нема тому житю. Тай таки скажи, пощо менї жити?

Тут старий розказав Петрови про свою невідрадну молодість, згадав війско, а там про бідуване на старости, неміч, брак місця деби недовгий вік докінчати. Та небув я винуватий нїкому, не був ледачим—говорив він—а довело ся просити хлїба в людий. І тепер соромно на старости...

— Нї, товаришу, несоромно, бо і старцї божі, та годї журитись. От і я прийшов, щоби знайти місце для вічного спочинку, а тепер нї, ще доки можна — поживемо. Я тебе від себе не пущу—нам разом і умирати. Ходи!

Вечером того дня люди бачили двох дїдів сивобородих, як вели попід руки оден одного. Обом їм було весело, що люди хоч раз еще вертають на них свою увагу, раді, що їм бодай раз еще удалось ступити на публичну арену житя, дарма, що в малій ролї, та поважній. Їм не хотїлось умирати, коли видїли, що они ще не зовсїм злиднї, та що їх житє хоч і слабе, та всеж еще вчисляєсь до рахунку.

Еще рік пожили оба товариші, а оден другого пережив ледво о три тижні. Перше Данило, а там і Петро перестав ся. У тихенькому затишку стоять два гроби—могили побіч себе... а на них дві рівні смереки шепочуть тихесенько, наче дві душі тихенько розмовляють. А як повіє сильнїйший вітрець в гораче лїтнє полудне, так і точнїсько причуваєсь, мовби два старцї говорять споминаючи свій вік молодий.

Прочитайте уважно!

Зладжена до друку Руска — Бібліографія за роки 1887—1900. В склад сеї бібліографії мають ввійти також усї видавництва, які в тім часї вийшли в Америцї. На жаль не всї американьско рускі публікації находять ся в публичних бібліотеках у Львові, проте автор Бібліографії д. Іван Ем. Левицкий, просить американьских земляків надіслати ему слїдуючі річи:

1) Часопись „Америка" за роки 1887 і 1888, видава о. Воляньский.

2) „Новый Свѣтъ", часопись, що виходила в Джерзі Сити 1891 року, видавав о. Грушка.

3) „Русское Знамя", часопись, видавав о. Грушка, 1891 р. в Джерзі Сити, Н. Дж.

4) „Свобода" з 1893 року, Джерзі Сити, Н. Дж., видавав о. Грушка.

5) „Свобода" з 1894 року числа: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 18, 26 і решта до кінця року. Прочі числа того річника є у Львові.

6) „Свобода" з 1895 р. числа: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 25, 26, 27, 28, 38, 40 і прочі аж до кінця.

7) „Американьскій Рускій Вѣстникъ", Маганой Сити, Па., річник з 1892 і 1894 року. З 1893 року бракує ч. 17, ч. 37 і прочі аж до кінця.

Кромі сего автор Бібліографії д. Ів. Е. Левицкий просить прислати ему усї відозви, оголошення, справозданя, запрошення і т. п. словом — всї рускі друки, які появились в Америцї протягом років 1887—1900.

П. Ів. Е. Левицкий ручить, що зверне кождому повисше згадані часописи, числа і друки, хто зволить ему їх прислати. Єслиж хто не може або не хоче прислати ему згаданих річий, нехай бодай пришле дословно відписані титули дотичних часописий з описом: Де часопись виходила? Котрого дня вийшло перше її число? Який формат? Кілько всїх чисел вийшло в першім році? Кілько в других роках? Як часто виходила часопись? Чи і яка фірма друкарні подана на часописи? Взглядно в якій друкарни печатала ся часопись? Кілько виносила річна передплата для Америки а скілько для Европи? Докладний спис статий друкованих в кождім числї і імена тих, що їх писали.

Сподїємось, що наші сьвідомійші Русини зрозуміють вагу праці д. Ів. Е. Левицкого і зволять чимскорше післати ему всї часописи, друки і т. п., які находять ся в їх посїданю. З посилкою треба спішити ся, бо цїла праця вже готова і жде лише на потрібні дати що до руских публікацій в Америцї.

Згадані річи треба висилати на адресу:

Іван Ем. Левицкий,
ул. Руска 20 (дім Днїстра),
Galicia Austria.

Дописи.

З Клівленд, О.

Як звичайно по бурі настає погода, так і в нас по великих коровoдах зі сьвящениками та канторами в парохії настав сьвятий спокій і гаразд. Того нам треба було в Клівляндї, однак через якісь непорозуміня між народом, а на жаль і попередні сьвященики не були щирі для народу і не хотїли допустити до того, аби у нас була школа, хор, театральний драматичний кружок і т. д., тому то нам нарід ходив мов дикий і упосліджений. Та се все минає і у нас занеслось на красше. Перед пару місяцями кількох знатнїйших людий з п. Михайлом Луцьком на чолї постарались о свого учителя і йому головно треба завдячити сю зміну на красше! Сим дяком учителем є знаний вже п. Михайло Бабій. Мусять знати пов. читателї, що в тяжких і мутних часах він прийшов до нас; не було у нас жадного порядку в парохії, не було і сьвященика такого, котрий би справляв роботї, противно о. Новак був против его роботи та потайки бунтовав своїх краянів против него. Пан М. Бабій не зважаючи на все робив своє, а праця його принесла нам Руснакам великий хосен; за се ему від нас велика вдячність. Перед пару місяцями позбулись ми з тяжкою бідою о. Новака; на його місце запросились о. Бурика, котрий свого руского імени не ганьбить ся і не цурається, як то на жаль буває в угорских сьвященикiв. О. Бурик видячи ревну і щиру та сумлінну працю п. М. Бабія, помагав ему в роботї та заохочував молодіж до витревалости і патріотизму. Загадали они приготовити концерт і театральне представлене, котре відбулось дня 26-го Януара с. р. Драма „Хто винен" як і концерт випали знаменито так, що ніхто не надїявсь, аби так

наші актори, котрі перший раз виступали, так красно описались. За такий короткий час приготовленя, бо всего оден місяць, так гарно все викінчено. Видно, що у тих людий є талант, охота і витревалість. Словаки і Чехи, котрі прийшли з цікавости придивитись, що то Русини потрафлять, з зачудованем говорили, що ніколи они того не сподівались від Русинів. Так були розцікавлені, що випитували, коли ще будемо щось подібного грати. На тім концерті і театральнім представленю появились всі наші рускі братства мужескі і женьскі від „Соединенія" і „Р. Н. Союза" в зараді, за що заслугують на всяке поштоване. О. Бурик красною мовою привитав гостей зібраних, заохотив наш руский нарід до дальшої праці на поли просьвітнім. Хор відсьпівав програмові пісні гарно. По сьпівах виступив п. В. Момрик в козацкім одіню і віддеклямував „Три сини і козак". Єго бесіда так кождому подобалась, що оплескам не було кінця. Опісля наступило театральне представлене. Ролю Марійки відограла п-на М. Гладиш, дівчина хоть ще молода, доперва чотирнайцятьлітна, а так свою ролю вдячно відограла, що, як говорять, ще щось подібного в Клівланді не трафилось між славяньскими дівчатами. З тої дівчини видно виросте щирорускаженщина-патріотка. Ролю Олени відограла п-на М. Томцьо також добре, з правдивим гумором сельскої баби. Ролю Чайки відограв п. А. Качала дуже вдатно, особливо відзначив ся в своїй роспуці над своєю конаючою дочкою. Ролю Івана грав п. Ів. Міндик вдатно; добре віддав свою злість і месть на Марійці, котра вперед его кохала а потому відказала ему любови. Ролю сватів відограли пп. Ів. Палґут і Ник. Кормош, котрі закасували й правдивих наших піяків. Сьпіви театральні випали дуже добре, бо всі сьпіви були скомпоновані з оркестрою п. Грубого після нот. Ролю Петра відограв п. Ів. Поп. Роля ся есть найтруднійша, та мимо сего виконане було знаменито. Головно талану найбільше, драматичного виявив в відданю божевільного. Хвилями здавалось, що чоловік сей справді збожеволів. По представленю п. М. Луцак подякував акторам за їх труд і невтомиму працю, подякував зібраним за їх велику участь. Після того зачалась весела танечна забава до пізної ночи.

Отсе у нас щось небувале і не чуване ніколи коротко описую, та тїшимось і радуемось, що у нас тепер настав мир і згода. Та дасть Бог, що і нам до віконця засіяе сонце.

Старий парохіянин.

З Карнеґі, Па.

Справа, о якій хочу розказати пов. читателям, не відрадна, то я думаю, що публичним напятнованем таких, як наші виску-пійці, дещо можна зискати. Буває се звичайно в сьвяту неділеньку. Звони гудять, скликують вірних до церковці, а наші тверді горівку-пійці сего не чують. У них вже помутніли очи від кількох келішків, а якби хтось на той час прийшов між них, то вони сейчас перестають хрунькати, а починають патріотичні розговори. Мені довеслось раз бути у них на таких сходинах піяцких в неділю. Патріоти сї як звичайно трубіли шнапс, а коли почули голос дзвона, виправили своїх діточок до церкви, а на дорогу сказали, щоби і за них помолились, бо самим їм вже було неможливим. Скінчила ся в церкві вечірня, люди розходять ся одні домів, другі до читальні, а наші патріоти здоровкають ся дальше.

Наші ґазети були якраз там, де „патріоти" гостились. Приходжу я по сї ґазети і нічого не кажучи беру їх. Тоді оден каже, що ґазети то баламута людий, а я відповідаю, що не ґазета баламута, а лише виска і пиво. Після того оден з тих славних патріотів каже мені так: що ти знаеш; ти еще за молодий до тих справ (ніби то до виски), бо, каже, коли я собі випю дві-три виски або пива, тоді і сам піп мене не збі тує в політиці. Як би ти мав розум, а випив собі пару висок, то бись набрав більше розуму, як з книжок або з ґазет. Говорив дальше, що дітям своїм не позволить ходити до тої якоїсь читальні, де якіїсь там радикали баламутять людий. Коли би ті радикали читали щось цікаве, а вони все то за піяків, то за хрунів, а як еще зачнуть за якісь там україньскі писателї, то бери шапку тай втікай. Говорили они еще богато та я вже не міг стерпіти такої плюгавої бесіди і чим скорше забрав ся від них.

Тепер подумайте дорогі читателї, які то е тверді люди ті горівку-пійці, що волять іти до проклятого сальону, як до читальні.

Не думайте дорогі читачі, що тут всі такі хруні. О ні! Суть тут сьвідомі радикали, есть читальня, чотири братства, стара церков, а й нову тепер ставлять. Люди живуть дуже красно; незадовго устроять театральне представлене, котрим ся занимае наш дякоучитель п. В. Каськів. А ви, братя Карнеґійці, не слухайте тих твердих проводирів і їх хрунькання, лише всі як оден горніть ся під прапор „Р. Н. Союза", бо се есть правдива орґанізація робучого народа в Америці, і вписуйте ся в члени нашої читальні.

Січовик.

З Чіпман, Алта., Ман.

Як бачу з нашої околиці дуже рідко можна подибати яку допись в „Свободі". Тому спонукало мене написати дещо з житя руских фармерів в Алберті.

У нас тепер дуже строга зима. Снігу на земли від 3 до 4 фітів. Морози без перерви пекучі від 35 до 65 ґрадусів нижше зера, а 14 Януара с. р. був мороз на 72 ґрадуси. Фармері мусять пильнувати своїх хат, бо неможливо рушати ся в дорогу. З причини великих снігів дороги цілковито позадувані.

Тутейша желїзниця мае великі неприемности з так обильними снігами, бо вічно спізнюе ся по 35 годин і більше!

Наші фармері зачали приходити до переконаня, що можуть обійтись без опікунів і радитись самі. І так при роботї шарварків працюють самі Русини з своїми рускими босами. Самі скликують мітинґи і радять о всяких своїх потребах. Так само мають свої штори і бучерні. Правительство канадийске надало також Русинам почти. Маемо в нашій околици три рускі почти, котрими наші люди порядкують. Одно мене ще не тїшить, а се те, що дуже рідко подибати рускі школи. Однак е надія, що і до шкіл заберуть ся наші люди, бож без них не може бути й бесіди о просьвітї і сьвідомости наших Русинів. Взагалї скрізь видко поступ, змінилась країна, зміняеть ся і наша доля.

Василь Романюк.

З Сиракюз, Н. Й.

Читаючи „Свободу" чую нераз, що там або там Русини устроюють вечерок, а деякі розповідають про свої кривди, тож хочу і я дещо написати з наших сторін, аби і другі знали як ми тут живемо.

У нас робота іде добре, лиш біда, що почалась робити болячка подібна до Шенандорскої. Маемо і тут свою церков і перед кількома місяцями прибув до нас о. Д. Сей сьвященик став намовляти людий, аби дали церков латинникам в зуби, але парафіяни, крім одного хруня і его жінки римокатолички, не мали до сего охоти. На 27-го м. м. заповів о. Дор. церковний мітинг в тій цїли, аби вибрати раду церковну і записати церков на бискупа. Ще й казав до сего: не слухайте ґазети, бо газета бреше. Люди зійшли ся, вибрали новий уряд, але церков записати на бискупа не хотїли — лише врадили, аби газдиня винесла ся з плебанії, бо якась дивна птиця кружить над нею і могла би наробити клопоту. Почувши таке о. Д. зажадав своі платні і сказав, що іде геть. При відході, коли ему мали виплачувати, мав казати так: если бим мав при собі револьвер, то бим вас вистріляв. І пішов кудийсь о. Д. з нашої парафії.

Еще пишу вам, що на нашім плейзї е три братства Союза, Соединенія і Общества.

П. П.

З Слейтдейл, Па.

Як наші „bracia Polacy" знають заховуватись в церкві, о тім переконалисьмо ся дня 26-го січня с. р. на шлюбі Поляка з Русинкою в гр. кат. церкві в Нортгемптон, Па. Передовсім сей Поляк старав ся, щоби шлюб відбув ся конче в костелї, а не в нашій церкві. Та се йому якось не вдалось. Коли прийшла означена година, явились молоді в товаристві декількох після звичаю людий. Перед самим шлюбом сьвященик наш заввважав, що Поляки заховують ся в церкві, як в корчмі і за се упімнув їх. Та се не помогло. Тоді сьвященик казав їм винести ся з церкві, що і сталось.

Подаю се до „Свободи" на те, аби перестерегчи наших дївчат, щоби добре роздумали, за кого віддають ся, а дальше, щоби знали, яких людий мають брати до церкви. Що за приемність пережили дівчата, почувши із уст свого сьвященика слова: „Абисьте на другий раз таких людий не брали". Радше булибисьте сховали ся під землю, як малисьте перенести такий встид. Добре завсїгди тямити отсю проповідку: „З яким пристаеш, таким сам стаеш".

Я. Гр.

З Ґлесборо, Н. Дж.

Читаю я „Свободу", а в ній богато ріжних, користних статей про ріжні руські справи, так старокраеві як і тутешні. В 3-тім числї „Свободи" вичитав я, про вечерниці тов. „Любов" в Філядельфії. Треба би поїхати, они так чемно запрошують всіх. А е в моїй хатї гук народу. От я зорґанізовав невеличку ватагу тай покивали в Філядельфію. Не буду довго тут розписуватись. Треба признати, що Вечерниці випали гарно і спокійно. Гостий сягало тисячки; в Вечерницях взяло участь соціалістичне тов. „Взаїмної Помочи", заховуючись дуже гарно. Мушу тут висказати признане п. предсідателеви Поляковi і п. сек. Демковому за їх труді сердечність для всіх прибувших гостей. Забава відбувалась на двох флорах, на долині сьпівали руські пісни, а тов. „Взаїмної Помочи" сьпіваючи також руські пісні дало доказ, що не належить до сих ляцких підхвостнів, що кують кайдани нашому поневоленому братові в старім краю.

Молодїж наша троха за богато вживала анґлійскої мови, але се ще не великий гріх, коли вони тямлять також і на Русь-Україну та на слова славного нашого ґенія і пророка, Тараса Шевченка.

Учіте ся, брати мої,
Думайте, читайте
І чужого научайтесь
Свого не цурайтесь.

Так братя, читайте руські книжки і часописи передовсім нашу „Свободу", а богато позбудетесь злого і навчитесь пожиточного. Нехай процвитають наші товариства, хай просьвіта заходить до найдальших закутин амер. Руси, щоби почули се аж в старім краю.

Того желаю від щирого серця.

Бойда Оч.

Відправа.

Так, так — „татуньцю" Обушкевич — брешіть! — Брешіть, хотьби ся мав сьвіт завалити—хотьби, вам від тої брехні мала до решти мозґовниця вилїнитись... ви без пардону брешіть! — А коли нарешті знесилитесь—коли приперті „до муру" незнайдете арґументів в так звн. вашім „виробленім язикі", найміть собі, не тільки двох, чи там трох, витресованих вами „молодших" брехунів... котрі, як кажете в 3 тім ч. вашої хоруговки, за гроші допоможуть вам в так тяжкому ділї...

Sure! Се ваші „одномишленники"—за доляри—й Бога би продали, не тільки наплюлиб на все, що не кацапске—зацофане?

Але незабудьте, що як ніч перед днем, а роса перед лучами сонця — так счезнете й ви з вашими слимачими теоріями... Тож брешіть—щобисьте як кажете сами, у тім самим ч кацапскої хоруговки, не зходили з сього сьвіта з тим переконанем, що не відбрехалисьте що до вас належало... Впрочім — най вас там Миколушка цар— „поклепае по лопатці"...за вірну службу—бо по правдї сказати сьмїх сердечний бере з вас і з ваших слимачих переконань... Здитиніли ви в посьлїдних часах, що навіть ваш кацапский дотеп—притупів о стільки, що днесь варт того, щоб ним чоботи висмаровати... — Тож думаю, що невипадае менї тут нїчо иншого зробити як зачислити й вас до „вислужених" вже—, а побалакати з „молодшими", се знч. з острійшими—вашого „хованя" патріотами.

— Але котрий же то „next"? Ага вже знаю! „Veritas"...

Сей! Ґасподин! Ревітас! чи як там—вам того? Засвербіло рило га? Єсли так, то якому дідькови на потіху—невиставите його на сьвітло денне? Хиба думаете що у „ґрінора" з Holyoky—не найшлоби ся вже з кавалок зламаного шила, й дроту?...

А вивертїти діру в рилї, хотьби й зломаним шилом, й перетягнути дріт... не таке велике „ай вай"... а бувби на американьскій Руси знова на якийсь час спокій... Розумно Ревітас?

Комплїментів вам захочуесь? Знаю о тім. Хотїлиб ви мабуть ще, щоб вас за ваші провокаторскі лайдацтва під небеса вславляти? Ні, й ще раз ні! Радше смерть ніж зганьблене житє! А для таких падлюк що хочуть кусати по змиіному, а по заячому дрожать, щоб не стратити ласки у своїх живителів, у мене позістае завсїгди одно: Погорда!...

Михайло Беля.

Виказ членів „Р. Нар. Союза" за місяць Січень 1907 р.

Відділ	На цїле посмерт.	На пол. посмерт.	Дїти	Відділ	На цїле посмерт.	На пол. посмерт.	Дїти
1	247	7	50	76	16	9	—
2	41	—	1	77	26	2	—
3	204	4	25	78	131	—	—
4	86	7	21	79	10	1	—
5	64	—	7	80	40	—	—
6	128	—	—	81	47	—	5
7	126	2	20	82	77	—	—
8	28	4	28	83	12	10	7
9	44	—	25	84	48	—	—
10	82	4	52	85	109	1	17
11	25	—	4	86	40	—	—
12	56	2	10	87	13	—	7
13	36	3	5	88	11	10	3
14	62	18	17	89	17	—	—
15	48	—	—	90	9	2	2
16	197	2	14	91	52	25	1
17	13	—	—	92	61	17	—
18	20	2	13	93	17	—	—
19	56	9	40	94	45	19	—
20	59	6	13	95	36	—	—
21	19	1	5	96	70	30	9
22	19	—	—	97	7	—	4
23	64	—	4	98	25	—	7
24	22	1	4	99	42	4	—
25	54	9	—	100	8	3	—
26	34	—	2	101	—	13	—
27	40	7	13	102	76	1	—
28	74	22	2	103	43	10	—
29	24	—	18	104	75	2	23
30	87	1	24	105	10	2	—
31	37	—	3	106	21	2	2
32	126	—	7	107	45	1	9
33	209	12	85	108	33	33	2
34	9	—	—	109	30	—	2
35	48	—	3	110	18	—	—
36	49	—	11	111	18	25	—
37	39	—	18	112	—	—	—
38	68	2	8	113	31	—	—
39	42	4	5	114	33	—	—
40	126	9	7	115	30	—	—
41	42	2	—	116	12	6	1
42	69	7	30	117	14	—	—
43	28	—	4	118	3	7	—
44	7	—	—	119	35	—	—
45	30	3	8	120	36	—	9
46	144	2	40	121	129	—	52
47	50	—	3	122	12	—	—
48	132	13	9	123	92	25	—
49	15	—	1	124	32	9	—
50	19	1	—	125	6	—	—
51	17	3	—	126	27	—	—
52	39	9	—	127	16	—	—
53	[illegible]	41	48	128	16	—	—
54	14	3	1	129	35	—	3
55	106	4	12	130	21	12	—
56	66	1	2	131	17	1	3
57	20	—	—	132	27	1	3
58	73	3	16	133	15	3	4
59	17	—	[illegible]3	134	31	—	—
60	—	11	14	135	44	—	—
61	69	—	2	136	38	4	3
62	70	—	14	137	11	—	—
63	65	—	5	138	10	12	—
64	9	—	—	139	36	—	—
65	27	1	10	140	21	—	4
66	26	9	3	141	21	5	—
67	128	1	—	142	14	—	—
68	24	2	12	143	28	—	—
69	29	2	5	144	18	17	8
70	30	18	9	145	41	—	—
71	15	—	2	146	24	—	—
72	42	—	23	147	27	—	10
73	7	3	4				
74	23	—	—		1889	109	1045
75	28	—	1				

Всїх членів в „Союзі" було при кінци Січня 1907 року 8527.

I 22

Увага: Єслиб котрий із ПП. місцевих секретарів зауважав, що повисше подане число членів его відділу не годить ся з его рахунком прошу мене о тім сейчас повідомити.

Т. Лабовский,
гол. Рекорд. секретар Союза.

„SWOBODA"
(LIBERTY)
THE RUTHENIAN WEEKLY
published every Thursday
at 184 Hudson Str., New York, N. Y.

JNO. J. ARDAN,
Publisher and Editor.

Terms: Two dollars a year.

Established 1893

Advertising rates furnished on application.

„Свобода"

виходить для руского народа в Америці і орган „Р. Н. Союза", виходить що тижня в Четвер і коштує:

В Америці на 12 місяців $2.00
До старого краю на 12 місяців $2.00
В Америці на 6 місяців $1.00

Галичане можуть замовляти „Свободу" через Книгарню Шевченка ул. Театральна ч. 1, Львів, а російскі Українці через Книгарню „Кієвскої Старини", Безаківська 14, Київ.

Оплачувати газету треба все-гда з гори.

Гроші треба посилати в реєстрованім листі, або через експресовий, або почтовий money order (моні ордер). Money order, то є карточку, котру дістанете в почтара або агента на експресовім офісі, пішліть нам, бо без того ми не сміємо гроші дістати.

Адрес:
„SWOBODA"
184 Hudson St., New York.

Хто хоче, щоби его адрес змінити мусить подати нам, кромі нового, також свій старий адрес.

Дурня і в церкві біють,

каже наша народна приповідка, і она справджує ся, як не може ліпше на нашім рускім народі. Всюди, куди лиш не оберне ся наш Русин, мов колоди у ніг тягнуть ся за ним темнота та другі наслідки довголітної неволі, в якій він стогнав, і навіть тут в Америці — землі будь що будь вільнійшій як Австрія — не дадуть ему дихнути свобідно — йти рівним кроком з другими людьми. Що гірше, деб наш Русин не рушив ся, так сейчас налітає на него стадо хижих звірів, що готові користувати ся его темнотою, гатати его поступ, ссати его кров.

Що оно справді так є, на се щоденне жите дає тисячі доказів, але може драстичнійшими від других будуть ті, які подані в двох канадийских дописах, які друкуємо в нинішнім числі „Свободи". Одна з них каже, що в Канаді Ляшки є політичними проводарями Русинів; друга, що Лях є шкільним орґанізатором між Русинами і „урядує" зовсім на галицкий спосіб.

Чиж не встид і не ганьба? — Чиж на тисячі Русинів, які рік річно приходять до Канади, не знайшло ся би досить Русинів, способних бути шкільними орґанізаторами або вести провід в політиці? (Розуміє ся не такій політиці як ведуть ці Ляшки). Чиж і в Канаді Русини мають бути баранами, що ідуть на мотузку першого ліпшого Ляшка?

Послухайте:

В 1902-3 році прийшло до Канади Русинів 10,141, Поляків 274.

В 1903-4 році прийшло до Канади Русинів 9,307, Поляків 669.

В 1904-5 р. прийшло до Канади Русинів 8,052, Поляків 745.

В 1905-6 р. прийшло до Канади Русинів 7,277, Поляків 725.

Значить за послідних 4 роки прийшло до Канади Русинів 34,777, а Поляків лише 2,413, або иншими словами на кождих 100 Русинів прийшло 7 Поляків.

Ввиду такого переважаючого числа Русинів над Поляками здавалось би в Канаді Русини повиннії мати верх, але в дійсности оно так не є. В дійсности 7 Поляків водить за ніс 100 Русинів. Розумно?

Чому оно так є, ми вже вчасте казали. Довголітна неволя і за нею ідучі: темнота, лизунство, безхарактерність, брак народної самосвідомости, амбіції, почуття людскої гідности і тим подібні річи, яким імя леґіон, а які всї мають своє жерело в неволи — суть сего причиною. Та до сего треба додати ще і внішу причину, а се байдужість, заскорузлість, заячість, а може і вирахована шпекуляцію деяких проводирів.

Канадийский уряд не знає офіціяльно жадних Русинів. Для него істнують лише Galicians і Buckowinians і то помимо сего, що Русини ішли до Канади за 10 літ таков масою і що в іміґраційним уряді вже 10 літ дає загальні інформації „наш Русин" п. Кароль Ґеник! Не вже ж п. Ґеник, сам Русин, не знає, що істнують Русини на сьвіті? Не вже ж п. Ґеник, що виповнює урядові блянкети через 10 літ ні разу не застановив ся над тим, що назва Galicians і Buckowinians для Русинів не має найменчого змислу, є дика та ідіотична? Не вже ж п. Ґеник не бачив, що в тих самих урядових блянкетах, на яких записують Русинів як Galicians та Buckowinians, тих пару тисяч Поляків, що прийшли до Канади і тепер водять за ніс Русинів, поділено їх аж на 4 кляси, на Поляків з Австрії, Росії, Німеччини і N. E. S.? Чиж п. Ґеник за цілих 10 літ не міг пояснити іміґраційному урядови, що треба Русинів записувати Русинами, а вже опісля додавати, чи они прийшли з Галичини чи Буковини?

Фактом є, що лише тих руских іміґрантів записано Русинами, котрі ішли до Канади через Злучені Держави. (Іх прийшло в 1904-5 році — 3, а в 1905—6 році — 266). Значить, іміґраційний уряд Злучених Держав мусів вчити канадийский іміґраційний уряд сего, чого повинен був его навчити п. Ґеник.

Стілько що до вини п. Ґеника, який є найстаршим і мабуть найвпливовійшим Русином в Канаді, бо має найблизші зносини з тамошними властями.

До сего треба додати ще ось такі назви як: Greek Catholic Church, Independent Greek Church, назви руских кольоний Кракуф, Лемберґ і т. п.

Словом, Русина назвуть („бо він сам себе назве) Galician, Buckowinian, Greek Catholic, Catholic і Бог зна еще як, коби лише не Русин, і він не обурює ся, а зносить се з покорою, ба навіть нераз ще сим чваниться.

Чиж можна після того всего дивуватись, що так уряд канадийский як і політичні партії і взагалі люде не вважають Русинів канадийских за одноцільну сьвідому масу, а за якихсь розбитків, з якими годі серіозно числитись та вірять першому ліпшому ляшкови, який береся їх репрезентувати?

А наслідки сего? — Такі як бачите.

Пора вже раз покінчити з такою „роботою". Пора заявити себе людьми, а не прищіпками других та попихачами, инакше на всякі наші жалі на гнет у старім краю кождий нам скаже: „та ви ліпшого не зарта. А дивіть, тут вільний край, а ви що зробили?" Або: „як собі хто постелить, так ся висипить".

Минулого року відносились ми до міністерства справ внутрішних в Канаді та звертали его увагу на хибність таких назв як Galicians і Buckowinians, однак наше письмо не взято під розвагу в послідним іміґраційним справозданю. Невзісно лише, чи тому, що прийшло оно за пізно перед друкованем звіту, чи з яких инших причин. Добре би було, аби вплавові Русини в Канаді як також товариства і громади запротестували против таких назв надаваних Русинам в письмах до міністерства. Тим усунулиб бодай одну маленьку перепону на дорозі до поступу Русинів в Канаді.

Щож до других перепон, то треба сказати таке: Перепони не спричинені нами стараймо ся усувати — я вина за них на нас не можна зласти, а за перепони нами самими спричинені, наслідники колись нас гірко осудять.

Зі столиці північно-західної Канади.

„Вічний революціонер — дух, що тіло пре до бою, пре за поступ, щастє й волю, він живе, він ще не вмер" — мусів погадати собі всякий, хто в неділю 27-го січня с. р. пополудни був у галі Н. Тов. ім. Т. Шевченка в Вінніпеґу. Пролетаріят вінніпеґский, без ріжниці віку, пола, мов і національностий, зійшов ся був там для відсьвяткованя 2. роковин масового убійства на улицях Петербурга 22-го (9-го) січня 1905 р., коли то робітники покірно, з іконами, з вірою в батюшку-царя, під проводом попа Ґапона йшли просити-жебрати у Миколи послідного милосердя, а той катюга казав стрітити їх кулями... І тисячі невинного народа марно загинули. Та смерть стала початком надлюдської, очайдушної боротьби, боротьби, що вже не втихне, поки не гряне спорохнявілий царський режім і не встане новий, вольний сьвіт. Галя була заповнена, та українська кольонія була зарепрезентована досить слабо, що тим більше впадало в очи, що українці в Вінніпеґу зовсім не шляхта, от жо й не було чого сторонити від робітничого зібраня. Та ба!..

Предсідателем вибрано тов. Т. Д. Ферлея, а від так один по одним переплітаючись мовами говорили 14 бесідників (с. д., с. р., анархісти, радикали і ин.) і то по українськи, то по руськи (велико), то по жидівськи, то по польськи і англійски висьвітлювали погляди на ґапонівський рух, на революцію взагалі і на рух робітничий американьский. А всьо поважно і горячо, що аж душа радувала ся. З українських бесідників треба піднести головно тов. Г. Сліпченка, що коротко, звязло, ясно і вірно представив цілу історію Гапонового „хожденія". Инші два бесідники (Головацкий і Шолдра) говорили також гарно, хоть і брак їм було ясного історичного погляду на справу, про яку говорили. Та публіка про се не знала... З чужих бесідників найзамітнійші були соціяліст і тов. Зальцман і анархіст: Грузин тов. Саша Мухадзе і тов. Прасов.

Провідна ідея промов була ось яка:

Нам пролетарям нема що надіяти ся на ласку царів і панів (Зальцман, Головацький, Конарський). Лиш силою здобудемо собі право (Мухадзе), а сила наша в просьвіті, солідарности і єдности (Шілер, Зюлковський) і — у любови (Головацький). Орґанізуймо ся в соціялістичні товариства, держім інтернаціональну солідарність а побіда наша (Шілер, Енґель). А як ріки в бігу ніхто не може спинити та і не спинить ніхто сили нашої орґанізації (Шолдра). Проч з царями і панами і капіталістичними партіями лїберальною та консервативною!

———

Тоїж самої днини і в тійже самій галі в вечер відіграли члени Товариства сценічний образ о. Н. Струтинського „Страйк", названий Відїлом Товариства із причин незвісних імам „Страйк в Галичині". Штука випала досить добре, колиб не зважати на те, що чи в наслідок недостаточної режисерії, чи з яких иньших причин акторам часом не ставало думки, часом слів. Також дяк був троха невідповідно схарактеризований, бо і за молодий був і вбрав ся в тажкий кожух і в зимову шапку — у Петрівку. Зрештою може де в Галичині є така мода... Взагалі враженє з представленя виходило добре. Публіка аж за боки брала ся, сьміючи ся з Жида та Івана. На похвалу заслугує гра хлопців. Хороша була. За те одна з дівчат була понад міру молода. Бонов не зашкодило товариству звертати більшу увагу на те, хто до яких роль способний.

———

Надходять провінціональні манітобанські вибори. Лїберали і консервативи зачинають знов рухати ся. Пригадують собі вже і про Рутенїєнс (Ґалішенс вже забувають ся — Вогу дякувати) і зачинають навіть пригадувати кілько вони добра їм наробили... Консервативні провідники вінніпеґського Норт Енд скликали були тиждень тому мес мітінґ в галі Ястремського. Там вибрано депутатів до міністерства, аби просили о слідуючі „ласки": 1) український учитель в Galician Training School; 2) польський або український товмач в Provincial Immigration Service; 3) стипендії для Українців і Поляків у вінніпеґськім Agricultural College; 4) продовжуване учительского українського курсу; 5) установлене українського або польського урядника в урядї почтовім у Вінніпеґу; 6) заложене урядових creameries в околицях мочароватих, де фармерство не оплачує ся (а в таких лиш наші люди поселились;) 7) запроваджене урядових ярмарків у Манітобі.

Міністер Public Works, до якого депутація вдала ся, сейчас згодив ся на всї бажаня депутації, крім пункту пятого, бо почта не зависить від провінціонального правительства. Тепер вже иний клопіт — кому дати посаду? На посаду учителя української мови в курсї учительськім поставлено пять кандидатів, на посаду товмача в офісї іміґраційнім поставлено лиш трох. Котрі будуть щасливі вибрані, ще не звісно.

Не входячи в те, котра партія має більшу рацію — консервативна, лїберальна чи соціялістична, звернемо увагу на одну ненормальність. Чому весь політичний рух провадять між нашим населенем Поляки? Возьмім ось консервативів: Рудзіцкий, Макарський, Свежик а опісля аж Ястрембський. Возьмім лїбералів: Юрковський, Сендзяк і ще кілька Поляків. Меґаса не числимо — він, бачить ся, політичне взро — брак цивільної відваги. А Ґеник цілий у трепету перемінив ся...

Соціялістична партія думає також поставити свого кандидата на дистрикт Норт Вінніпеґ. Колиб наші люди були сьвідомі, моглиб соціялісти числити на виграну. А так то мабуть підуть голоси за пиво та за ковбаси і цигара.

М. С.

Про русько-англійскі школи в Манітобі, в Канаді.

Порушено справу русько-англійских учителів і семінара в Канаді. Справа се не малої ваги, тому і я хочу тут докинути пару слів аби все не остало на „Моровї".

Живучи тут довший час, знаю я добре, як варід дбає про школи, як русько-англійскі учителі працюють, як трактує їх уряд Манітоби і за що уважає Русинів.

Про перші дві річи говорити не буду, бо оно все пішло би з часом добре, еслиб лише учитель не був невільником уряду як оно до тепер є. Кромі сего тутешний уряд має орґанізатором шкіл якогось Ляха, котрий подає до уряду рапорти про се, як учитель заховуєсь в школі і поза школою. Сей Ляшок перекручує рускі назви на польскі як Зельона, Червона, Бяла, Ґурна, Дольна і т. п. Декотрі учителі були невдоволені з такого поступованя сего Ляшка і протестували проти сего, не вважаючи на перешкоди з его сторони і скарги.

В „Telegram" була недавно стаття про Galician Schools, в якій хвалять міністерство просьвіти за те, що ему удалось „to conduct the school admirably among these strangers" і що досить великий процент зверне ся за копти понесені на сі школи в з'англичено сих „strangers". Згадана часопись надієсь, що будучність покаже ще ліпші результати (мабуть коли повиходять нові семинаристи).

Через кілька день після прочитання сеї статі не розумів я про які се копти говорить „Telegram", аби „to conduct schools among these strangers". Адже школи побудовали люди самі — а те, що уряд давав по закону, се давав не лише для русько-англійских шкіл, але для всіх загалом, отже спеціяльної ласки для Русинів тут нема. З русько-англійскими учителями також не мав більше клопоту як з другими, значить виповнив цертифікат і післав его на місце на яке учитель згодив ся. Учителі зголошувались самі на оголошеня по часописах, навіть кількох прийшло з Злучених Держав. Де ж тут ся спеціяльна ласка уряду для Русинів?

В кілька день пізнійше читаю в часописи „Free Press", що Dominion Government (лїберальний) дав $300,000 на ширене просьвіти між Ґалїціенс. Доперва тоді стало мені ясно, які се копти мають вертати ся. Провінціональний (консервативний) ґоверимент Манітоби взяв охотно сї гроші і заснував Руский Семинар без рускої мови.

Питомцям, що вийшли з сего семинара з кінцем минулого року уряд подав спис шкіл де они моглиб обняти посади. В спасі ім подано лиш такі школи, де вже були учителі, значить покінчивші семинаристи мали прийти на місце давнійших учителів. При тім уряд полягав на справозданя згаданого Ляшка і ігнорував шкільних трустеїв, значить, що більшість з них не розуміє як слід свого становища і готова зробити се що уряд скаже. Рівночасно давнійші учителі

подіставали листи сего змісту:

Sir: Referring to your favor re an extention of permit I beg to say that we are able to supply —— school with a teacher for next year from our training school. I regret that we cannot renew your permit.

Значить, повимавляли місця старим учителям, котрі від початку трудились, а настановляють на їх місце таких, про котрих сподіють ся, що ті будуть попирати їх політику.

Наслідок сего такий, що між Русинами тепер більше порожних шкіл, як було давно. Ті, що були перше порожними, остали такими і тепер, а в декотрих школах учать на місце давних учителів учителї, що вийшли з семинара, але не у всіх, бо декотрі учителї уважали се нисшим своеї чести іти на місце викиненого попередника, а ще в деяких шкільних дистриктах тростіси спротивили ся такому поступованю Департаменту Просьвіти і замкнули школу.

Грайцар.

Републїка в Росії.

Під пору у місті Ридзі в Росії відбуває ся процес, який вельми цікавить не лишень усі круги в поневоленій Росії, але який е також дуже інтересний і для дальшого загалу, яко маркантний факт, що подекуди кидае дещо сьвітла у хаос російской революції та подекуди розсьвітлює ею. Маю тут на гадці „Републїку Туккум". Туккум, е се маленьке місточко у прибалтійскій провінції Курляндії, яке числить більше менше 8 тисяч мешканців. У згаданому висше процесї е обжалованих 72 людий, поміж ними 1 урядник, 20 жидів, а решту складають по части мужики а по части міский пролетаріат.

Обжаловують їх, що вони порозумівши ся між собою, вхопили за оружіе і дня 10. грудня 1905 року приступили оружною рукою до переведеня своїх замірів. Іменно сього дня в усїх усюдів почато стріляти на військові патрулї по вулицях города Туккум, приневолено міский уряд і військову залогу уступити а для удержаня ладу заведено горожаньску міліцію. По довершеню сього стягнено з околиці декілька тисяч мужиків, узброено їх і розміщено по хатах города, які перед сим приноровлено до оборони. В сей спосіб в протягу трох днів місто Туккум знаходило ся у руках повстанців.

Дальше поробивано вязниції і випущено на волю усїх політичних вязнів; а сих послідних було споре число.

Хату, в якій містив ся царский уряд розвалено а усї акти спалено. Усїм тим, що не хотіли по волї прилучити ся до повстаня відобрано оруже та роздано поміж повстанців, та щоб спинити напади салдатів на город забарикадовано вулиції.

Позаяк під сю пору на усіх урядах почтових, телеграфічних як і на желїзницях страйковано, то в сей спосіб усякі зносини з висшими властями стали немислимі. Військовий комендант Міллер з початку стратив зовсім голову. Як що пізнійше удало ся йому получити з відділами війск які були розміщені по околици, він приступом хотів відобрати назад город, однак повстанції привитали його таким щирим огнем, що він здесяткований мусів від города відступити. При сім стратив 19 людий убитих, 20 тяжко ранених а 2 попало у полон.

По відбитю нападу у городї приступлено до уконституованя революційного уряду. Сам город названо „Републїка Туккум". У сих усїх революційних справах брали участь по більшій части самі селяни.

Усї змаганя Міллера, щоб порозуміти ся з ґенералом ґубернатором Бекманом, який під пору знаходив ся в Мітаві, показали ся безуспішні; доперва з тяжким трудом удало ся одному салдатови, який пробрав ся за мужика, передерти ся до Бекмана і доручити йому рапорт про случившу ся подію. Сейчас вислав Бекман пару сильних відділів війска з гарматами, які поспішними маршами прибули під город Туккум. Прибувши на місце почато сейчас бомбардовати місто і ґенералови удало ся дійсно „по довгих і тяжких боях" вірвати ся у середину города. Полонити повстанців йому зовсім не пощастило ся. Провізоричний уряд, на превеликий його жаль утїк в послїдній хвилї.

Через бомбардоване міста згинуло 200 мешканців і 100 революціонерів; 72 революціонерів зловлено і сї тепер засїдають на лаві обжалованих.

Похорони.

Дня 5-го с. м. відбулись в Ню-Йорку похорони Миколи Потоцкого, одного зі складачів „Свободи". Мав літ 16, походив з Сифтон, в Канаді, де живуть его родичі. Робив якийсь час при „Канадийскім Фармері" в Винипегу, а коли минулої осени в друкарни „К. Ф." вибух страйк, прибув до Скрентон, Па. і працював при „Свободі". Був лагідного успособленя, тихий, згідливий, тому заскав собі прихильність у всїх з ким мав які зносини. Здоровле его було однак слабе, та до того він ще простудив ся, прийшло запалене легких а опісля галопуючі сухота і небіщика в протягу кількох неділь не стало. Помер 1-го Февруара рано. На телеґрафічні запитаня родичів, чи приїдуть на похорон не було відповіди (мабуть задля лихої комунікації і сніґових заметелей). Похоронено его на цминтари Сьв. Тройці в Брукдині. Обряду похоронного довершено в церкви сьв. Юрія. На місце вічного спочинку відпровадили его усї що працюють при „Свободі". Земля ему пером!

—

З Савт Форк, Па.

Савтфоркска руска парафія понесла велику страту дня 23 го січня б. р., в бо тім дни помер Ів. Р. Фифик, касіер і найлучший член громади. Уродив ся 1864 р. в Порачу, стол. Спіска; до Америки приїхав 1883 р. і перед 7 роками отворив стор в Савт Форк, Па. Головно за его старанем з'орґанізовала ся громада 14-го мая 1905 р., і тоді о. Ник. Підгорецкий обняв парохію. Днесь громада мае хорошу церков і прекрасний дім парох., цминтар, разом 14 лотів, все вартости 20 тис. дол. Окрім того парафія постарала ся, що будують ся філіяльні церкви на Донло і Бівердейл вартости 6 тис. дол. Похорон відбув ся рано дня 25 го січня, і церков була заповнена людьми всіх народностий, а між иншими і богато Американців взяло участь. О. М. Балог говорив проповідь по руски, о. Н. Підгорецкий по анґлїйски. Банда американьска приґравала від часу до часу. Покійний жертвував на церков около $400., а роботи вложив вартости $1000. Оставив жену і 9 дїтий і досить гарний маеток. Нехай земля для него буде легка.

Осип Назарук.

Про двох царів глубокої Росії: Голод і Шкорбут.

(Конець).

Га, від божої кари не втече, подумае дехто. Що Росія і її цар винні, що там голодні роки так часто трафляють ся?

В тім ціла річ, що винні. Бо голод у Росії не е ніякою божою карою, тільки наслідком кепської господарки і недбальства та злодійства урядників. Ось докази:

1. Голодні роки вертають реґулярно і тільки—на диво—в ґуберніях чорнозему, де найкрасший ґрунт!

2. Часто неврожаї трафляють ся тільки на хлопських ґрунтах, а на панських нї. За 15 літ (1883—1897) виказуе статистика, що панські лани все мали красший збір жита, чим хлопські ґрунти:

В ґуберніі:	З десятини зібрано пудів: на хлопськім	на панськім.
Орель	29	40
Тамбоф	39	49
Казань	29	38
Самара	25	35
Бесарабія	32	45
Херсон	22	31
Таврія	21	28
Катеринослав	20	28
Поділе	39	43
Київщина	42	46
Волинь	28	31
Харківщина	29	39
Полтавщина	36	41

На хлопських ґрунтах „трафляють ся" неурожаї що 2½ року, а на панських що 10 літ; великі неурожаї на хлопських що 12 літ, а на панських що 62! —З того виходить, що голодні роки се ніяка „божа кара," тільки наслідок дурної господарки. Ті роки вертають тому так реґулярно і заглядають тому частійше до хлопів, віж до панів, що чорнозем, котрий у Росії майже не знае гною, що кілька або кільканайцать літ „вибивае ся з сили"—і треба йому дати відпочати; дідичі, що мають много землї, можуть її лишити облогом, щоби відпочала, хлопи нї, а бодай не в такій мірі. І тому на хлопських ґрунтах слабий урожай, і тому голодні роки дають ся хлопам в знаки далеко страшнійше, ніж панам.

Окрім знесиленя землї вопливае некорисно на урожай винищене лїсів. Великі лїси е там уже тільки на північній граници чорнозему. Наслідком винищеня лїсів е посуха та короткі зливи; знесилена а не гноена земля не може оперти ся тим некорисним кліматичним змінам. Третою причиною неурожаїв е те, що давне збіже виродило ся.

Що держава повинна всїми силами старати ся не тілько поучити мужика про причини неурожаїв. але і дати йому поміч у важкій працї коло поліпшеня рілї —се річ певна. Але російським урядникам анї в голові страшний упадок хлопства. У виду великого неладу, який панує в російській адміністрації (урядництві), не знати навіть, чи така поміч можлива. Ось як виглядае „поміч" з боку держави в голодні роки: Російський мужик мае законом запоручене право на поміч у голодні роки; тодї мають хлопи дістати безпроцентові позички в грошах і збіжу з засобів і кас:

1) громади. Колиб громадських засобів не висталo, то з засобів:

2) земств. А колиб і тих не висталo, то

3) з державної каси.

Відкиж беруть ся ті засоби? Кожда громада мусить мати шпіхлїр, а в нїм по 1½ четверті на душу. Та від того часу, як видано такий указ, „душ" прибуло, а збіжа по шпіхлїрах усе тілько, що перше, бо нового указу в тій справі не видано!... Але колиб хто думав, що навіть тілько збіжа е в шпіхлїрах, кілько перед 40 лїтами було приписано, то грубо помиляв би ся. Бо чого не розкрадуть „урядові особи", то з'їдять миши, або просто зогние. І так, коли прийде голод, то все треба звертати ся до земств, котрі мають збіже в шпіхлїрах і гроші в касах, призначені на „голодні роки." Але на жаль так збіже, як і гроші е тілько—на папери. Треба отже прохати центральне правительство о поміч, і тут доперва зачинае ся комедія, якої сьвіт не бачив, а від якої „плакати ся хоче."

Нім голодуюче село дістане з державної каси запомогу, діе ся ось що: насамперед подае громада просьбу до повітового земства. Коли земський начальник (щось як в Галичині повіт. маршалок) не сховае тої просьби і скличе дідичів на нараду, то вони звичайно ухвалюють, що треба запомоги. А вони тому такі милосердні, бо як уряд дасть гроші на збіже, то вони звичайно продають йому солено свій послід Але їх ухвала їде доперва до ґуберніяльного земства Тепер з'їзджають ся дідичі з цілої ґубернії і зачинае ся сварка між ними а ґубернатором. Вони кажуть. що е голод, ґубернатор каже, що нема, або що голод невеликий. А треба знати, що ґубернатор може цілком не допустити до з'їзду земства, бо на те треба позволеня міністра внутрішних справ. Міністер питае його, чи е потреба скликувати нараду, а він може сказати, що нї. Але як уже така нарада нарешті скінчить ся ухвалою, що треба просити уряд о запомогу. тодї доперва зачинають ся переговори, як за велика мае бути та запомога. А потому, де купувати збіже, бо правительство хоче купувати там, де воно тане, а дідичі знов доказують йому, що транспорт винесе більше, ніж усе те варта. І справді, трафляло ся, що уряд платив за пристав два рази тілько, що за збіже; а до того в Росії такі дороги, що як піде троха довший дощ, то про транспорт і бесіди нема; мости позривані, дороги позамулювані, ніхто не поїде, хочби хотів...

Та хто думае, що російське правительство (уряд) се щось одноцільне, той не знае Росії. Там кожда мінїстерія—окреме правительство; один мінїстер не сьміе другому на пальці дивити ся. Справа запомог належить до мінїстерії внутрішних справ. Але збіже закуповуе мінїстерія фінансів. Мінїстерія рільництва і державних дібр та заряд коронних дібр також мішають ся до тої справи, бо від них залежить, чи хлопам позволять пасти худобу та збирати дрова в державних і коронних добрах. А знов мінїстер комунїкацій (доріг) також мае тут голос, коли розходить ся о доставу збіжа для голодуючих державними зелїзницями. Всї ті міністри та заряди спихають один на другого роботу і вину; повстае правдива потопа просьб, реляцій, оречень, справоздань, протоколів, приказів, указів, та заказів і як там усї ті урядові папери зовуть ся. Телеґраф і почта мають повні руки роботи, урядники ріжного калібру лїтають по селах у повозках з дзвінками, а хлопи—тимчасом голодують.

Справа, розуміе ся, ніколи не мае кінця; надходять жнива, добрі або лихі, і вони переривають цілу ту торганину та біганину. Але часом правительство таки дасть земствам часть потрібної запомоги,—і тоді зачинае ся вже над тою запомогою нова сварка між ґуберніяльним земством а повітовими земствами. Нова, тільки менша потопа реляцій, оречень, справоздань і т. д.

При розділї запомоги, котрої ніколи не вистарчае, мужчини від 18 до 55 літ не дістають нічого, діти до року також нічого, а що закон знае тільки ті „душі" котрі в даній громаді були тоді, як той закон писали, то можна собі представити, що діе ся при поділї запомоги...

Та годі! Всеї дурноти і лайдацтв російського уряду не списав би і на воловій шкірі. Тамошні чиновники (урядники) спинюють навіть роботу „Червоного креста", там, що беруть „участь" у його акції.

Нашим доморослим оборонцям цареславя слід пожелати би тільки одного: щоби вони хоч на кілька літ дістали ся в лапи православного царя та „рускіх" урядників, а переконалиб ся, що нашим галицько-польським панам ще далеко до тамтих—і раз на все вилїчилиб ся в московської мотилиці.

(„З Гром. Голосу")

СПРАВИ „СОЮЗА".

Отець духовний „Союза":
о. Стефан Макар, 'Phone 46—12
11 May St., Ansonia, Conn.

Головний Уряд „Р. Н. С." на роки 1906—1908.

Предсїдатель:
Константин Кирчів,
140 Essex St., Jersey City, NJ.

Місто-предсїдатель:
Іван Париляк, Terryville, Conn.

Касієр:
Алексій Шаршонь,
524 Pine & Franklin St., Shamokin, Pa.

Секретар фінансовий:
Семен Ядловский,
Box 76, Jersey City, N. J.

Секретар рекордовий:
Теодозий Лабовский,
Box 76, Jersey City, N. J.

Радні:
Т. Талпаш, Shamokin, Pa.
Лев Моніта, Lansford, Pa.
Михайло Беля, Holyoke, Mass.
Матій Семенюк, Sayre, Pa.
Андрій Овсак, Trauger, Pa.
Ф. Поливка, Hazleton, Pa.

Контрольна Комісія:
о. Лев Левицкий, Minersville, Pa.
Осип Стеткевич, Olyphant, Pa.
С. Калакука, Jessup, Pa.

Головний організатор:
Семен Ядловский,
Box 76, Jersey City, N. J.

Вступайте до Союза!

„Союз" — одинока руско народна організація в Америцї.

Принимае членів від 1 року до 40 літ житя.

Вступне після літ.

СОЮЗ ПЛАТИТЬ:

Посмертне за мужа $1000.00,
Посмертне за жінку $400.00,
Посмертне за дїти від 15.00 до $300.00,

В разї утрати: а) обох очий ніг або рук $1000.00,

б) одної руки, ноги або ока $200.00.

Єли отець родини в шпитали божевільних, Союз платить що року родинї $150.00.

Хто хоче вступити до Союза, мусить вписатись також до братства, яке належить до Союза.

Важне для П. П. Секретарів Р. Н. Союза.

Повідомляю раз на все, що всї гроші належачі до каси Р. Н. Союза посилае ся так: на money-order-ах або чеках виписуе ся імя Alex Sharshon, Shamokin, Pa. Дальше так виписаний money order або чек не посилае ся до Голов. Касієра, але враз з виказами до Голов. Секретара. Головний секретар опісля відсилае їх до Голов. Касієра.

С. Ядловский,
Голов. Секретар.

Оголошене.

Отсим повідомляю Вас ПП. Секретарі, що принимаючи нових членів до Руского Нар. Союза маете від кождого новоступаючого відбирати: 1) вступне після літ, так як було перше, 2) за грамоту 25 цнт., 3) відзнака 75 цнт., 4) книжочка 10 цнт., 5) на фонд резервовий 2 цнт., 6) фонд бідних 1 цнт. і 7) фонд народний 1 цнт. При вступі нових членів маете уважати, аби члени були здорові, чесні і добрі Русини і щоб не перевисшали 40 лїт житя. Ті, котрі мають висше 38 лїт а не скінчених 40, мають предложити метрику родженя або який инший документ, котрий би посьвідчив про їх вік.

С. Ядловский, голов. секретар.

ВАЖНЕ!
До Вп. місцевих Урядників Рус. Нар. Союза і всїх членів. взагалї!

На підставі ухвали IX. головної конвенциї Руского Народного Союза відбувшої ся в Scranton Pa. повідомляю сим вас, що буду настановляти місцевих орґанїзаторів Р. Н. С. Хто з пп. урядників або членів схоче занятись орґанїзацією своїх рідних братів-Русинів нехай сейчас зголосить ся до головного орґанїзатора. Пп. місцеві секретарі мають першеньство.

С. Ядловский,
головний орґанїзатор,
Box 76, Jersey City, N. J.

Повідомлене
для всїх відділів Р. Н. Союза.

ПП. Секретарі!

Отсим повідомляю вас, що кождого місяця належить ся повідомити мене: хто був принятий до братства, хто вимазаний; хто був принятий з переступним листом, а хто взяв переступний лист; хто змінив посмертне на скілько і кому записав; хто оженив ся; хто помер; скілько членів позістало в братстві на цїле а скілько на половину посмертного. — Всї такі зміни треба написати на Місячній Справі, т. е. на картцї, котра прийде вам з кождим розметом і ту картку по кождім мітинґу або найдальше до 29-го заслати разом з деклярацями і переступними листами, если які будуть, на адресу:

Theo. Labowsky,
Box 76, Jersey City, N. J.

Після тої місячної справи прийде вам слїдуючий розмет, а котре братство не пришле такого повідомленя на час, то его розмет буде такий сам, який був попередний, а члени, котрих братство хотїло приняти або вимазати, не будуть приняті анї вимазані аж доперва на другий місяць, бо на 30-го замикае ся рахунок членів і розсилае ся розмет.

Теодозий Лабовский,
рекорд. секр. Союза.

Читайте!

На підставі ухвали Конвенциї „Союза", кожде братство приналежне до „Союза", повинно мати отсї книжки:

1) Книжку членів (Іменослов).

2) Книжку місячних складок.

3) Книжку касову і протоколову.

На сї книжки повинно кожде братство заслати 5 долярів до каси „Союза".

До всїх відділів
і членів „Р. Н. Союза" і до вдів і сиріт оставших по членах.

Отсим подаесь до загальної відомости слїдуюче:

1) Всї гроші по умерших членах „Р. Н. Союза", котрі були записані для позісталих сиріт і котрі еще до сего часу не були виплачені, находять ся в Фондї сирітскім каси „Р. Н. Союза".

2) Ті гроші Головний Уряд не може і не мае права виплатити лише повнолїтним сиротам (спадкоемцям) або їх правним опікунам.

3. Спадкоемцї не мають права жадати від орґанїзациї „Союз" проценту після своеї волї, а лише такий, який каса „Союза" побирае, і від того часу, від коли обставини нашої орґанїзациї позволили сї гроші упорядкувати і ульокувати в Фонд сирітский ненарушимий.

4. Головний Уряд „Союза" був всегда і есть тепер і на будуче приготований сї гроші спадкоемцям виплатити, если спадкоемцї внесуть свої жаданя, а з ними дадуть нашій орґанїзациї „Союз" леґальні поквітованя.

5. Спадкоемцї—сироти, котрі суть дорослі, се е повнолїтні (в Америцї маючі 21 лїт скінчених), могуть свої жаданя вносити до Головного Уряду „Союза" і разом прислати метрику уродженя, а Головний Уряд сейчас виплатить їм належиту суму.

Зі старого краю, Угорщини або Галичини, спадкоемцї могуть вносити свої жаданя через своїх опікунів або урядників ц. к. повітових судів — каси сиротиньскої. Такі жаданя повинні іти через конзулят австрійский тут в Америцї (33 Broadway, New York City, America), а конзулят повідомить і передасть сї папери нашому урядови і ми вишлемо сї гроші через конзулят до приналежного суду — до каси сирітскої.

6. Опікуни малолїтних сиріт в Америцї, если хотять дістати гроші сирітскі з каси „Р. Н. Союза", мусять бути узнані тутейшими кортовими властями і мусять заслати копію декрету опікунчого до Головного Уряду „Союза", на руки головного секретаря Mr. S. Jadlowsky, Box 76, Jersey City, N. J.

7. Спадкоемцї, котрі находять ся в краю і суть повнолїтними (мають 24 лїт), могуть свої жаданя вносити впрост до Головного Уряду на імя предсїдателя Mr. K. Kirczow, 140 Essex St., Jersey City, N. J., North America, але мусять залучити посьвідчене уряду громадского, метрику уродженя, почтовий адрес і спис скілько в родинї остае молодших спадкоемців і їх імена.

8. Всї відділи і братства „Р. Н. Союза" як і позісталі вдови і сироти обовязані прислати спис сиріт і їх імена, вік і адрес, котрих часть посмертна знаходить ся в касї „Р. Н. Союза", і то безпроволочно до Головного Уряду, а Головний Уряд опісля повідомить цертифікатами спадкоемців, яку кождий мае суму в сирітскім Фондї „Р. Н. Союза".

Дано в Jersey City, N. J. дня 16. Січня, 1907 р.

К. Кирчів,
140 Essex St., голов. предс.

Увага.

Понеже давалось чути поміж спадкоемцями, вдовами по умерших членах, а навіть поміж членами невдоволене і нарікане з причини сирітских грошей, котрими орґанїзация „Союз" опікуесь, але з них жадної користи не мае, проте Головний Уряд уважав за потрібне пояснити сю справу членам „Союза" і тим вказати, що деякі члени або відділи не мали причини нарікати на орґанїзацию „Союз", будьто би она не хотїла комунебудь сирітских гроший виплатити. Наша орґанїзация кождого часу сї гроші виплатить, але лише тому, хто дасть леґальний ресіт, поквітоване, котре може дати поруку і забезпечене від непотрібних страт для орґанїзациї.

Для того на будуче повинні панове члени „Р. Н. Союза" уважати, в який спосіб свое посмертне назначити і записувати. Не есть розсудно і мудро, если член „Союза" мае добру, дбалу жену і мае маленьких трое, четверо дітий а не посїдае жадного заощадженого капіталу, записувати свое посмертне в „Союзї" одну сотку на церков в краю, другу сотку на церков в Америцї, одну сотку женї а решту на дїти, бо що тогдї дїесь по его наглій смерти? „Союз" виплачуе по его воли, а бідна жена дістане сотку або дві, заплатить похорон, а дїти остануть голі і голодні. Тодї вдова впадае в роспуку, плаче, і нарікае на „Союз", домагаесь від орґанїзациї тої частки, котру призначив єї муж для дітий, але тимчасом „Союз" не мае права такої частки женї виплатити, хиба під условями поданими повисше. Таких випадків маемо богато і часами они шкодять орґанїзациї. Правда, се красна цїль дарувати на церков, але полишити щось дїтям то перший обовязок, бож дїти звичайно ще маленькі і безсильні. Они потребують днесь їсти і убратись, они потребують школи, они потребують опіки, они нікого не мали тілько тата і маму. Тата стратили, а мама безрадна, бо що она з ними порадить, если не мае звідки їх ховати? Они би собі заробили, як би повиростали, але щож тепер они зроблять? Днесь оден доляр зробить їм більше прислуги, як колись тих сто або і більше, що мають дістати. Як будуть сильні, дорослі, тогди для них поле отворене. Они тогди годні собою зарядити. Се суть правдиві образцї наших людий в Америцї, які стрітили неодну родину по умершім членї „Союза".

Длятого, дорогі Братя, уважайте в який спосіб забезпечити свою родину, бо подібний випадок ми маемо тепер, де отець умираючи зробив тестамент і записав частку на трое маленьких дітий без тата і без мами і без опіки. На їх прокормлене остае всего 80 дол. з розпорядимого фонду і Головний Уряд „Союза" ломить собі голови, що мае зробити з тими малими, а частку їх сирітску не може їм виплатити доки не будуть мати правних опікунів.

К. Кирчів,
головний предс.

До відомости членам братства сьв. О. Николая і відділу 4-ого в Jersey City, N. J.

Сим подаесь до відомости, що місячний мітинґ сего братства відбудесь дня 10-того Лютого в гали Д. Голода 38 Green Str. Сей мітинґ буде проваджений місцевими урядниками під контролею голов. урядників предсїд. і секретарів.

Члени четвертого відділу, котрі еще не вступили до братства сьв. О. Николая, мають явити ся особисто і если хотять платити до Союза і бути членами мусять перше вступити до братства сьв. О. Николая і заплатити місячне 25 ц. до каси братскої.

Братство сьв. О. Николая буде принимати нових членів в сїм місяцю за мале вступне 25 цнт.

Від Головного Уряду
К. Кирчів, голов. предс.
С. Ядловский, фінан. секр
Т. Лабовский, рекор. секр.

Посмертні вісти

ПАРАСКА ОПАЛКА жена Стефана члена Р. Н. Союза від. 53. Pittsburg, Pa. померла в краю 5 Новембра 1906.

ІВАН ГОРОЩАК член Р. Н. Союза від. 2. Mt, Carmel, Pa помер 14 січня б. р. Небіщик походив з Галичини села Нова весь пов. Н. Санч.

ЙОСИФ КМІЦІНЬСКИЙ член Р. Н. Союза від. 96. Pittsburg, Pa помер 24 січня б. р. забитий стріткарою. Небіщик походив з Галичини, села Биківцї, пов. Санок.

Вічна і память!

Рух
в відділах Р. Н. Союза.

Повідомлене.

Уряд братства сьв. Арх. Михаїла від. „Союза" ч. 85 в Гейзелтон, Па. повідомляе всїх членів того братства, що дня 10-го Февруара с. р. відбуде ся наш мітинґ в галї під церквою. Просимо всїх чесних Русинів, котрі еще не належать до братства і до Союза, щоби появили ся на сей мітинг, то ся їх вдячно прийме. А і то даемо до відомости, що до Союза приймаемо також жени.

Мих. Мардиняк, предс.,
А. Романьчак. секр.

Оголошене.

Братство сьв. Ілїї прор. від. 40 в Скрентон Па. вибрало слїдуючий новий уряд на рік 1907: І. Левиньский, предс.; Т. Шеремата, кас.; Ляшко Демко, секретар; А. Віляцкий, контрольор; Я. Лулик, доворець хорих. Мітинґи відбувають ся що четвертої недїлї. Всї, що не поплатили вже за два місяцї (коло Пассайку), хай вирівнають за леглість і подадуть свою адресу, в противнім случаю будуть вичеркнені в Союза і братства. Адрес:

Lesko Demko,
440 Alder Str., Scranton, Pa.

Оголошене.

Новий уряд братства сьв. О. Николая від. 104 в Перт Амбой, Н. Дж. на рік 1907: Н. Вавичак, предс.; В. Борсук, кас.; К. Шкурат, секр.; А. Федорик, А. Лабува, контрольори; М. Стрельский, О. Грипо, Гр. Волошин, М. Щенецкий, доворцї хорих; М. Луців, прапорник; О. Когут, дверник.

А Шкурат, секр.

Оголошене.

Братство сьв. Петра і Павла від. 146 в Мікісракс, Па. відбувае свої мітинґи в гали над компанїчним штором, 150 Огайс Стріт що третої недїлї в місяци о 2 год. попол. Хто в членів не прийде на мітинґ, або не передасть гроші через другого, буде караний на 25 ц.

Йосиф Фаль, секр.

Оголошене.

Братство сьв. Арх. Мих. від. 31 в Еліанор, Па. відбуде свій річний мітинґ 10 Февруара (в другу недїлю по 1-ім), на котрім буде вибраний новий уряд на р. 1907. Кождий обовязаний прийти під карою 50 ц.

О. Бобалик, секр.

Оголошене.

Братство Покр. Пр. Бог. від. 7 в Мікаду, Па. вибрало слїдуючий новий уряд на рік 1907: А. Капітула, предс.; Ст. Поступак, секр.; А. Янкевич, кас.; Теодор Майнич, записник; С. Пухир і П. Нестеряк, доворцї каси; І. Хрущ, капітан; Т. Ткач, дверник; П. Нога, І. Копій, П. Яцканич, Н. Мацjак. Т. Рось, І. Пихер, С. Пихер, доворцї хорих. К. Поступак, Д. Баволяк, І. Посипанко, контрольори.

Ст. Поступак, секр.,
Box 68, McAdoo, Pa.

Повідомлене.

Братство сьв. Ів. Хр. від. 121 в Трентон, Н. Дж. вибрало слїдуючий новий уряд на р. 1907: Г. Дубчак, предс.; Ів. Гудак, кас.; Ів. Паславский, секр. О. Мурянка і Гр. Новик доворцї хорих; Ю. Зупко і М. Шкурла контрольори; Ів. Цїґерей, Ю. Бобля, Ю. Дворовчик. Ю. Пригода, доворцї хорих; Ів. Колосар, дверник, Ю. Зупко, орґанїзатор.

Просить ся, щоби всї члени приходили на мітинґи і точно платили. Хто не явить ся на мітинґ 17 Февруара і не заплатить довгу, перестане бути членом. Мітинґи відбувають ся кождої третої недїлї по першім в парафіяльній школї.

John Paslawski,
424 Federal St., Trenton, N. J.

Повідомлене.

Головний мітинґ тов. „Запорожска Січ в Ню-Йорку" відбуде ся дня 16-го лютого о год. 7-ій з вечера від ч. 46 Евню А. На порядку дневнім вибір нового секретара і инші важні справи. Хто не явить ся на мітинґ, на того наложить ся грошеву кару. Рівнож члени „Р. Н. Союза", як не вирівнають своїх залеглостий, будуть вичеркнені.

За комітет
Ф. Підгірний, тимчас. секр.

Великий Баль

в театральним представленем устроюе тов. „Боян" в Йонкерс, в суботу дня 9-го Февруара в Гали Тевтонія (Teutonia). На той баль запрошуе, як Юнкерців, так само і дооколичних Русинів.

Театральне представлене: „Пан Писар", штуку в 3-ох дїях, відіграють слїдуючі особи:

Григорий Біловуб — Іван Ґузий.
Катерина, его жінка — Емілїя Гончарик.
Анна, еї дочка — Марія Войтович.
Олена, подруга Анни — Олена Ковальчик.
Іван, брат Олени — Іван Спяк.
Михайло, парубок — Іван Хома.
Олекса, ґазда — Йосиф Вареха.
Софрон, писар — Іван Павлик.
Петро, слуга — Андрій Серафим.

Баль розпічне ся о годинї 3-ій попол. а театральне представлене о год. 8-ій вечером.

Вступ від особи 50 цнт., 35 цнт., а дїти від 9—14 лїт платять половину. Дохід на церков. 4—6

Аматорске представлене: „Амер. Шляхтич" і баль

устроюе братство сьв. Володимира в Нюйорку дня 2-го марта 1907. в гали Manhattan Lyceum число 66—68 E. 4 St. (між 2 а 3 Ave). Початок о 7. год. вечером.

На се представлене і баль запрошуемо всїх чесних Русинів і Русинок в Ню-Йорку і околицї. Тікети по 75, 50, 35 і по 25 цнт. По театрі таньцї. За добру забаву ручить балевий комітет.

Алекс. Довганюк, предс.,
Антін Шеремета. кас.,
Яків Корнат, секр.

Баль

Братства сьв. Тройцї в New Britain, Conn. відбуде ся дня 9 лютого 1907 в Turner Hall Arch Str. на котрий запрошуе ся всїх Русинів і Русинок в Ню Брітейн і околицї. Музика першої кляси. Вступ 25 ц. Початок о год. 7 вечером. За добру забаву ручить уряд братства.

Тов. І. Наумовича запрошуе Філаделфійских Русинів, Русинок і всїх знакомих на другий Великий Вечерок, котрий відбуде ся в суботу 9-го Лютого 1907 в Arbeiter Saengerbund Hall 209—215 Fairmount Ave. Початок о год. 6.30 вечером. Вступ для мужчин 15 ц., для женщин вільний. На Вечерку буде грати руска музика, в котрої кождий буде вдоволений. За добру забаву ручить комітет.

С. Мурянка секр.

ВЕЛИКИЙ БАЛЬ.

На дохід нової рускої церкви сьв. Іоана Хрестителя (будова розпочинаесь сими днями) на Black-Rock, N. Y. устроюе місцевий комітет церковний, в понедїлок дня 11-го февруара 1907 р., великий баль, на галї „Марцїнковского" при Amherst St. 432, напротів католицкого костела.

Початок о 7 г. вечером. Вступ від особи 25 цент. Досконала музика. Добірний буфет. На павзах хор: Заокеаньскої України. За добру а веселу забаву до раня, ручить ся. Приходіть всї, а переконаетесь.

Петро Коваль, предс.
Григ. Видиш, касиер.
Теод. Скробала, секр.

Де е?

Хто хоче шукати своїх краянів через нашу ґазету, мусить заплатити 25 центів за кожде оголошене наперед.

Пошукую

своїх перших братів Грицка Никорчука і Пантилїя Ніврантцкого, родом в Горошови, пов Борщів. Минувшого року прибули до Канади. Хтоби о них знав, або вони самі, зволять ласкаво донести на адрес:

Dmytro Niwranski,
P. O. Meltfort, Sask., Canada.

Пошукуемо

Павла Завіньского, родом з Коростенька, пов. Коросно. Забрав книжок читальнянних на пару долярів і десь дїв ся. Хто би знав його адрес, просимо нам подати.

Ruthenian Library,
Box 1091, Carnegie, Pa.

Где е

Йосиф Антонів? Пошукуе его брат Василь Антонів.

Box 67, McKees Rocks, Pa.

В справі видавництва календара Р. Н. Союза на рік 1908.

Календар на р. 1907 вже вийшов в своїм часї і кождий майже член „Р. Н. Союза" має его в своїх руках. Правда, календар сей може не такий як треба, але вина в тім не редактора а короткого часу, в якім треба було календар на скорі зладити. Щоб календар „Р. Н. Союза" на р. 1908 міг появити ся богатий що до змісту і ілюстрацві, запрошує ся отсим всїх наших людий доброї волї до співучасти в редакції. Хочемо, щоб материял до календара був у редактора найдальше до Юлія сего року а в той спосіб календар вийде скорше і скорше можна его буде розпродати не членам „Р. Н. Союза". Отже потрібні нам суть: стихи, короткі оповідання, наукові статї і звістки, дещо з історії нашого народу і т. д. Рівнож просимо присилати нам фотографії церков, шкіл, товариств, хорів і т. д. Дуже були би пожадані такі фотографії з Канади і Бразилії. Письменникам будемо платити від печатаної стрічки 2 зглядно 3 центи від оригінальних праць а від перекладів 1 цента. При кінци календара поміщує ся оголошеня (адвертайзменти); просимо наших людий щоб по всїх місцевостях збирали від бизнесменів оголошеня. За се заплатить ся їм 25 ц. від кождого сколектованого доляра. Від оголошень треба числити $1.50 за цаль (инч). Гроші треба брати на перед.

В справі календара на р. 1908 треба відносити ся з усім до:

Rev, St. Makar,
11 May Str. Ansonia, Conn.

Заява

на допись, „на розум джерзисітскому радикалови".

Знов охляпалисьте мене в своїй шматї „Неправда" своїми брудними помиями яких у вас небрак, бутьто би я був причиною скверни дому Божово (?), так, що татуньцьо Обушкевич були змушені пересьвячувати церков і викроплювати радикалів в Джерзисітскій парохії. Не буду на будуче і теперінше відповідати бо всї минувші і теперішні дописи звернені проти мене не були концептовані і писані тими непрошеними і невибраними ніби урядниками сеї церкви, котрі підписані були під дописею. Се зробив адін немножко гадукований, ні простий, ні кривий но настоящий хрунь (не Лемко) і не парафіянин з настоящим ри...ом, про котрого я уже писав свого часу в „Свободї". Він боїть ся підложити своє імя, але хотїв би продовжати ширити ненависть по між нашими людьми і дальше тихцем гузяти тих, що тепер кають ся своїх гріхів і видять що їх діла вийшли дуже а дуже на некористь.

К. Кирчів.

Всячина.

В одній школї в Шікаго дївчинка поскаржила учительцї, що деякі хлопцї курять папіросв. Учителька візвала полїсмена і той обшуковав хлопців, але не найшов нїчого. Тодї оден італїйский хлопець погрозив дївчинцї, если ще раз важить ся скаржити на хлопців. Дївчинка знов поскаржилась учительцї, а ся візвала знов полїсмена. Полїсмен взяв італїйского хлопця, зняв з него одіж і обкладав его довгим патиком приговорюючи: Ви Італїйцї приходите тут, робите гроші і вертаєте назад до Італїї. Полїсмен був Айриш—Келї. Родичі завели сейчас побитого хлопця до лїкаря, а полїсмена заскаржили до суду, але судия перейшов над скаргою до дневного порядку. Чужинцї страшно обурені сим поступком учительки, полїсмена і судиї.

Зьвірскі інстикти в людях не затерлись, доказом чсго криваві бійки, борби з биками і т. п. Послїдними часами в Мексику сейчас за границею Злучених Держав уряджено публичну борбу бика з буйволом. На сю комедію прийшли дивитись тисячі людей. Вофало поборов бика хоч і не вбив его, але при тім мало не вислав одного з пікадорів на лоно Авраама. Люди яких бавлять сего рода видовища, справдї недалеко відбігли від лютих зьвірів.

В Мерiден, Мисс. судя наложив кару на одного чоловіка за се, що той вибив батогом Нїгра. Подибавши судию на улици, засуджений ударив его в лице і звалив на землю. В пригодї судиї став его оден товариш. Він при помочи револьвера змусив засудженого стояти спокійно в той час, коли судия батогом смарував его плечі. Усе те стало ся в однім з першорядних готелїв міста.

НА ВІДПУСТ!!

Хто з Вас дорогі христіяньскі души не пригадує собі старокраєвої „Kalwaryi", „Golgoty", або таки наших руских відпустів? Кілько там ксьондзів, яка сила народу! А всюди рух. Крамарі викликують і вихваляють свої товари: той курунки, той шкаплїрже, там той образи, ще инший пашпорти до неба, а там далї „за очима" пиво, ковбаси, горівку... словом відпуст. А по при дорогу калїки з цїлого сьвіта. І слїпі, і криві, і горбаті, а с цїлком прості. А що вже не співають! Боже!. і до віку слухавби бідний чоловік. Є і за небо, і за пекло і за Лазара, а як зачепить за Варвару, то нераз і платити треба. Отже пригадуєте собі ті часи? Певно! Хто недавно з краю — але хто тут пару лїт! Що в таким зробити? — Йди братку до греко-каеолической русской церкви в Braddock, Pa.,!! Знаєш преці там, де були через чотири місяці сотрудником бувші отець „Візитатор". Там то відпуст — там то співи а особливо в часї рожанца. Щобись небоже вібрав всїх старокраєвих дідів, зі всїх відпустів і празників, то не дорівнають навіть одному брадовскому бачікові, котрого бувші о. Візитатор вівчили, а котрий дібравши собі „ноту", як не вопре під трете небо:

„Panno milostiva,
Matko Rozencova
Primluvaj sa vzicky za nas!"

то мусиш оперезати черево дубельтово, щобись зо сьміху нэ тріс!

То як часом наш дід помилить ся на Варвері, а всї діди зглядають ся і проклинають, так і ту по відспіваню бачікового соля, одні сміють ся, другі здвигають раменами, а декотрі, що ходять часто до словеньского костела і знають „tu pisnićku" такі на голос кажуть: „Pre visoko bacik vzali — ne možu cahac". Я знов дивлячи ся на „vernikoch", як они повторяли раз в раз за bаćikom „tera i v hodine smrti našej — amen", запитав себе, що винен бідний руский народ, що Господь так тяжко его карає? — Чим знов могли прислужити ся сьвятим угодникам бувші о. Візитатор, що їм власне поручено таку підлу, латинізаторску місию? Такі гадки шибали раз в враз по голові так, щом стратив відпуст, бо навіть не помолив ем ся за „ихъ" віце-епіскупскую греко-каеолическую, мадяроньскую душу.

Пафнутїй Паломник.

ЗАКЛЯТИЙ.

Мошко Пахтяр—мав незгіршу шкапу, котра солею в очах стала злодіям—тож одної ночи зайшли до стайнї і коли оден з них повів шкапу у ліс як свою, другий зложив собі узду на голову і стоїть при жолобі.

Коли Мошко як звичайно хотїв рано запрягати, аж онїмів з переляку—заставши при жолобі незнакомого вмісто свого коня.

— Небійте ся Мошку, відзиває ся злодій—я бачите був за мої лихі вчинки заклятий в вашого коня, тепер Господь — нарештї змилосердивсь...

Жид—котрий був троха забобонний, зняв дрожачими руками узду з голови злодія, й пустив его на волю.

Але що пахтяреви доконче треба було шкапи, проте вибрав ся на ярмарок, щоб купити другу, й на велике своє зачудоване пізнає свого коня, котрого держав якийсь чоловік.

Тож Мошко ненадумуючись довго — приступає до шкапи, й грозячи їй таємничо під очи—шепче:

— Ти лайдак, розбійник!... ти знова шо змайстрував?...

Нї, нї. Я тебе більше не хочу ти паскідник... й купив другу шкапу.

ЗЛЕ ТРАФИВ.

В нашім місточку на Мазурщинї відбував ся празник, на котрім — як і взагалї в усій Галичинї — аж роїлось від дідів.

Розуміє ся, що кождий з них старавсь як найлїпше молитись або набожно сьпівати, щоб більше число людий звертало на нього увагу.

Тож оден старий дід, котрий сидїв на самому передї, в голос відмавляв „Лїтанію" до Матери Вожої, і коли вимавляв слова: „o gwiazdo sprawiedliwości", якраз по при нього переходив місцевий судія, а думаючи, що то дід до него застосовав сї слова, всунув з вдячности дідови в руку корону...

Добре, подумав собі дід, і коли за хвильку тою самою дорогою переходив місцевий адвокат, дід гукнув: „o stolico mądrości...!" й адвокат, котрий любив щоб его хвалили — дав дідови другу корону.

— Не зле менї сьогоднї йде подумав собі дід. І заохочений своїм винаходом, з вдоволенем споглядав в сторону, з котрої наближала ся місцевого польского пароха „госпося".

Тож коли приближала ся, дід гукнув на цїле горло: „o naczynie duchowne!"..

— А чорта з копитами тиб діду з'їв... відрубала люто „госпося", і дала дідови — пательнею в лоб...

М. Беля.

Що непожиточне?

З дурним чоловіком говорити.

Жмурити оком на темного —

З порожнього горнятка пити,

В печі сушити лїд—
Ловити рибу у лісї.
На морю хвилї числити—
Водою гасити сонїчні лучі,
Лисого стричи
Цеглу мити,
Мурина білити.

Перетягати осла через іголки вухо...

Вітер в скриню ховати...

Вабу стару до танцю наганяти.

А з Москвофулами полемізувати...

М. Беля.

Непорозуміли ся.

Артист маляр: Чи позволите панї, що я намалюю вашу чудову хату?...

Селянка: Про мене! Як хочете, то можете і цїлий паркан помалювати.

При іспиті:

Професор: Коли ви добродію покличите до хорого лїкаря на консїліюм?...

Студ.: Наколи буду в страху, щоб хорий не застиг під моїми власними руками.

Один пастор по науцї біблії в школї дївочій питає дївчат, чи они чого не розуміють. „Так є", відповідає одна. „Прошу менї витовкувати, що хотїли тї два панове від Зузанни в купели? Пастор не надумуючи ся довго відказав: „Моя дитино, они певно хотїли принести їй фіґовий листок".

В сільскій школї.

Учителька: Скажи менї Мошку, по що маємо у рук пальцї з ніхтями.

Малий Мошко: Хиба панї учітолька не жнають?

Учит.: Ну—?

Мал. Мош.: Щоби ми мали чим блоха і вош задусити!...

Росcїяний.

— Пане господар! в росолї аж дві мухи.

— То певно близнята.

Медитация жебрака:

Дають менї милостиню і питають: чому не працюю? Суть отже люди, котрі дотепер не знають, як тяжкою то працею є жебране!...

Осторожний:

— Ти дїстав дванацять лїт кримiналу. Чи маєш еще які жаданя?

— Так пане судия. Прошу донести моїй жінцї, щоби не чекала на мене з обідом...

З суду:

Ви украли 12.000 дол. Чому?

— Нужда склонила мене до сего, пане судія.

— Алеж, щоби заратувати ся, ви потребули далеко меншої суми.

— Правда. А щож я винен, що в касї було аж 12.000.

НАЙБІЛЬШЕ НЕЩАСТЄ.

Капітан Галь в часї розмови зі Скотом завважав, що люди забогато побивають ся після втрати маєтку. „Чи називаєте се, пане, малим нещастем коли чоловік протратить свій маєток"? „Се не так прикро, як втратити приміром приятеле". Ваша рація. Або втратити честь", се також правда. „Або як втратити здоровля". Цїлковиту маєте рацію. Обовязком нашим [illegible] про здоровлє, як про купу гроший. Не говоріть, що се нічого не значить і що се скоро промине, коли чуєтесь нездорові. Можливо, але з сего може виявзатись велика хороба. Сли вже при слабих ознаках хороби зажиєте Трінера амер Еліксіру гіркого вина, хороба уступать певно і мете тїшитись добрим, повним вдоровлем. Ві всїх слабостях жолудка, ослабленя, недокровности і зденервованя єсть оно найлучшим лїком.

Дїстати можна в аптиках або в фабриканта:

Jos. Triner, 799 So. Ashland Ave., Chicago, Ill.

Лиш 30 долярів!

За шифкарту з Ротердаму до Ню Йорку або з Ню Йорку до Ротердам.

Дорога морем тревас 9 днів.

Кораблї відходять:

З Ню Йорку:

В Вівторок, Февруара 26, 1907 в полудне.
В Вівторок, Марта 12, " "
В Вівторок, Марта 26, " "
В Вівторок, Апріля 2, " "

З Ротердаму:

Февруара 8, 1907 Марта 8, "
Февруара 22, 1907 Марта 15, "

Дорога з Ню Йорку до Ротердаму тревас 9 день, з Ню Йорку до Лїбави 13 день.

Цїни шифкарт враз з білєтами колїєвими з Ню Йорку до краю або назад:

До Бродів	38.10	До Підволочиск	38.45
" Будапешту	37.55	" Перемишля	37.20
" Черновець	38.75	" Тернополя	38.25
" Пряшова	37.55	" Тарнова	36.35
" Ясла	36.90	" Унґвара	38.35
" Кракова	35.95	" Кошиць	37.55
" Львова	37.65		

З Ню Йорку до Лїбави коштує шифкарта **37.00.** З Лїбави до Ню Йорку **31.50.**

Від дїтий низше року платить ся через воду $2.00; від року до 12 лїт пів шифкарти.

На американьских желїзницях платять дїти від 5 до 12 лїт пів тикету, до 5 лїт їдуть дармо.

Продаємо також білєти колїєві враз з шифкартами по зниженій цїні з краю до ріжних міст Сполучених Держав і Канади.

Також шифкарти з білєтами колїєвими до Росії і з Росії.

Близші інформацій, шифкарти і білєти колїєві можете дістати в Редакциї „Свободи"
Jno. J. Ardan, 184 Hudson St., New York, N. Y.

Чи чули Ви, що „Свобода" посилає гроші до краю?

Ми пішлемо Ваші гроші до краю за тутешну цїну, що і чужі аґенти або і танше, а може ще скорше і безпечнїйше як чужий.

Посилаємо корони по слїдуючій цїні:

5 корон за	1 дол.	17 цнт.	170 корон за	34 дол.	88 цнт.
10 " "	2 "	20 "	180 " "	36 "	92 "
20 " "	4 "	25 "	190 " "	38 "	96 "
30 " "	6 "	28 "	200 " "	41 "	— "
40 " "	8 "	34 "	300 " "	61 "	45 "
50 " "	10 "	37 "	400 " "	81 "	85 "
60 " "	12 "	42 "	500 " "	102 "	25 "
70 " "	14 "	46 "	600 " "	22 "	90 "
80 " "	16 "	50 "	7 0 " "	143 "	40 "
90 " "	18 "	55 "	800 " "	162 "	70 "
100 " "	20 "	60 "	900 " "	184 "	30 "
110 " "	22 "	64 "	1000 " "	204 "	80 "
120 " "	24 "	68 "	2000 " "	409 "	50 "
130 " "	26 "	72 "	3000 " "	614 "	20 "
140 " "	28 "	76 "	4000 " "	816 "	50 "
1 0 " "	30 "	80 "	5000 " "	1021 "	— "
160 " "	32 "	84 "			

Рублї:

5 Рублїв за	2 дол.	85 цнт.	80 рублїв за	41 дол.	95 цт.
10 " "	5 "	45 "	90 " "	47 "	15 "
20 " "	10 "	65 "	100 " "	52 "	20 "
3 " "	15 "	85 "	200 " "	104 "	40 "
40 " "	21 "	10 "	400 " "	209 "	— "
50 " "	26 "	30 "	600 " "	313 "	50 "
60 " "	31 "	10 "	800 " "	418 "	— "
70 " "	36 "	70 "	1000 " "	522 "	— "

Адрес:

Jno. J. Ardan,
184 Hudson St., New York, N. Y.

Хто бажає інформацій про Бритийску Колюмбію нехай пише на адрес
Geo. Syrotiuk,
Box 482, **Vancouver, B. C.,** Canada.

HARRY NEEDLE 32-
Адвокат і Нотар Публичний
Позичає гроші на пранерти. Заступає в справах кримінальних і цивільних. Офиси: 910—911 Mears Bldg., Scranton, Pa. Вечерами: Spitz Bldg., Olyphant, Pa. Розуміє по руски, польски і словацки.

Росийска Охотнича Флота

Нова пасажирска пароплавна лїнія з Ню Йорку до Ротердам і Лїбави або назад без пересїданя великими двошрубовими, скорими пароплавами „Смоленск", „Петербург" і „Саратов"

Дорога з Ню Йорку до Ротердам або назад, тревае 9 день; з Ню Йорку до Лїбави або назад 12 день.

Цїна шифкарт:

З Ню Йорку до Ротердам або з Ротердам до Ню Йорку перша кляса 70 дол., трета кляса каюта 37 дол., **трета кляса загальна 30 дол.**

З Ню Йорку до Лїбави: перша кляса 87 дол., трета кляса каюта 47 дол, **трета кляса загальна 37 дол.**

З Лїбави до Ню Йорку: перша кляса 87 дол., трета кляса каюта 44, **трета кляса загальна 34 дол**

Кораблї відходять з Ню Йорку
„Петербург", 26. Февруар.
„Смоленск": 12 Марта.
„Москва": 26 Марта.

Генеральні Агенти:
C. B. Richard & Co.
31—33 Broadway, New York.

Кождий сьвідомий український робітник та фармер в Америцї повинен передплачувати — популярну, щотижневу газету

„Земля і Воля"

орґан української соціяльно-демократичної партії для сільского робочого люду, що коштує в рік для Америки 2 доляри, та

Соціяльно-демократичне, популярне щомісячне видавництво

„Боротьба"

що виходити ме з днем 1. січня 1907 в двоаркушових книжочках та коштує на рік 1 доляр.

Перший випуск „Що таке соціялїзм" появить ся ще в місяцї грудні 1906.

Адреса для обох видавництв:
Редакція „Землї і Волї",
ул. Броварна ч. 84
Czernowitz, Bukowina

Пролетарі всїх країв єднайте ся!

Накладом Редакції „Землї і Волї" (в Чернівцях, ул. Броварна ч. 84) вийшов вже

Перший український соціяльно-демократичний календар на рік 1907 н. з.

Веселка

що обнимає 10 аркушів друку, формату великої вісїмки і коштує для Америки пів доляра.

Побіч календарїюм і інформацій календар обіймає незвичайно богату і цїкаву лїтературно-наукову частину, в котрій поміщені твори перворядних наших письменників своїх та чужих як: В. Винниченка, Павла Розвій-Поле, Максима Ґоркого, Шевченка, Федьковича, Івана Діброви, С. Яричевського і иньших в частинї лїтературній, а в науковій: Л. Ганкевича, дра Старосольского, др. Татяни Ґріґорович (московка), дра Мирона Кордуби, Карлї Махової (чешка) і иньших.

„ВЕСЕЛКА" се один з найкращих календарів, які коли Українець мав в своїх руках.

Тож замовляйте як найбільше перший український соціяльно-демократичний календар „ВЕСЕЛКУ".

Набувати можна
в Рускій Книгарні
Box 128, Scranton, Pa.

або прямо в Редакції „Землї і Волї" (Czernowitz, Bukowina, ул. Броварна ч. 84).

David Fuhrman

222 Lackawanna Ave.
SCRANTON, PA.

Виробляє
Братскі відзнаки, Шапки, Пояси, Уніформи, Фани Шовкові вовняні.
32- Old Phone 564-R

Позолочувану Годинку за $3.98 нїхто доси не продавав.

Ми пішлемо Вам до оглядженя сю гарну 14-каратовим золотом Подвійно Золочену годинку C. O. D. за $3.98 і оплату експресу. **Гваранція на 20 лїт і ланцюшок з кождою годинкою. Ся годинка не чорніє як другі, тримає добрий час і виглядає як 40-долярова щиро золота годинка, а деякі купцї продають єї по $10.00. Сли пішлете вперед $3.98 дамо вам в дарунку перстень або ніж і оплатимо реджістровану почту через що не будете мусїли платити експресу.**

Дармо одна годинка сли купите або спродасте шість. Пишіть чи прислати вам мужеску чи жіночу годинку. 34-38

Globe Mdse Co.
Dept. 7, 161 Randolph Str., Chicago, Ill.

Вироби брацкі, машлї, шапки, відзнаки, хоругви, уніформи.
Цїнник і пробки висилає даром.

Можете писати до нас по руски, словеньски або польски.
R H MORGAN, 13 N Main St., Shenandoah, Pa.

Одинокий руский адвокат і нотар з Галичини

Др. Юлїян Чупка.

Всї справи в судах і у скьвайрів в повітах Люзерне і Лякаванна.

Всї справи судові, повновласти, контракти, справи війскові з Галичині.

3 N. Main Str., Wilkes-Barre, Pa.
там де банк Неймета.

Приїзджає до Скрентон що Понедїлка і Четверга о годині 6 вечером.

402 S. Washington Ave.,
Scranton, Pa.
там де банк Райхмана.

Ф. Памм, Краків, ул. Зелена 3, Австрія, Галичина,

висилає славні в цїлім сьвітї знані годинки кишенкові "ROSKOPF" докладно на мінути уреґульовані по 2 дол. Ті самі правдиві патентовані 4 дол., ті самі з трьома срібними накривками урядово стемпльовані 5 доляр. Ті самі правдиві патентовані 7 дол. Ланцушки срібні урядово стемпльовані 1 д., міцнїйші 1.50 дол., дуже міцні 2 дол. При замовленю належить відповідну квоту прислати. Оплата від пачки до Америки виносить 50 центів. На жаданє посилаю великий ілюстрований цїнник дармо і оплатно.

— **Хто пришле** менї докладні адреси своїх знакомих перебуваючих в Америцї, тому вишлю в презентї або мапу Австрії або Америки, або красну книжку до моленя. 37-

John Nemeth,
457 Washington Str. New York City.

Коли посилаєте адреси, напишіть, що вичиталисьте оголошенє в „Свободї".

Dr. J. SZLUPAS,

1419 N. Main Ave.,
Scranton, Pa

Можна его бачити в офисї:
від 8 ої до 10-ої год. рано,
від 2-ої до 4-ої попол.,
від 7-ої до 10-ої вечер.
Old P'hone 1269—B

Даремні Фарми! 48-

Хочеш довідатись про край де уряд дає новим поселенцям найгарнїйшу землю зовсїм даром, про край де 100.000 Русинам тепер добре поводить ся.

Великий Канадийский Північний Захід.

Сли так, то не занедбай післати малу суму, бо лишь $1 як річну предплату на одиноку руску часопись в Канадї, часопись яка що тижня переповнена фактами про поступ сего краю, особливо між Русинами там поселеними.

Руско-Англїйский і Англїйско-Руский Тлумач. Книжка, яку кождий Русин повинен мати. Вчіть ся скоро по англїйски. Написана і надрукована так, щоб заспокоїти жаданя Русинів в Америцї і Канадї. Много помічних і поучаючих віддїлів. Цїна $1.50.

Канадийский Фармер
P. O. Box 82, Winnipeg, Can.

SOCIALISM is the coming issue in politics
You may be for it or against it, but in either case
you need to understand it, and so you need to read
The International Socialist Review
Ask your newsdealer for it or send 30 cents for a three month's subscription and a copy of Socialism and Farmers. No free copies.
CHARLES H. KERR & COMPANY, Publisher,
56 FIFTH AVENUE, CHICAGO

Вступайте до „Союза"!

Союз платить 1000 дол. посмертного за мужа а 400 дол. за жену.

Хто хоче більше довідатись про „Союз", нехай пише до Головного Уряду на адрес:

Mr. S. JADLOWSKI,
Box 76. Jersey City, N. J.

Руска Щадниця в Перемишли

приймає вкладки щадничі щоденно в годинах урядових і опроцентовує їх на 4 процент, починаючи вже від слїдуючого дня по дни зложеня і процентують ся до послїднього дня перед днем відобраня.

ВКДАДКИ в „Рускій Щадници" можна складати особисто в касї товариства, поштовими переказами, листами грошевими, чеками Почтової Щадницї, котрі Дирекція щадницї на жаданє безплатно достарчає, або в філїях банку австро-угорского на рахунок „Рускої Щадницї" в товариствах: „Взаїмного кредиту „Днїстер" у Львові, „Краєвий Союз кредитовий" у Львові і „Банк звязковий" в Станиславові.

„РУСКА ЩАДНИЦЯ" удїляє позичок:

а) гіпотечних, піврічними амортизаційними ратами платних на 5 процент на протяг лїт 10—50 після вибору позичаючого;

б) на льомбард ефектів на 5 і пів процент;

в) на есконт векслїв на 6 процент, на векслї переказані за 3—6 місяців платні.

Справи позичок полагоджуєсь можливо скоро.

Всяких інформацій і друків удїляє канцелярія „Рускої Щадницї" ул. Косцюшка, Народний Дім І. поверх, щоденно безкористно в годинах урядових від 9—1 год. кромі недїль і руских сьвят.

Після § 14. устава „Рускої Щадницї", через ц. к. міністерство справ внутрішних затвердженого, вкладки в товаристві „Руска Щадниця" в Перемишли надають ся до льокації капіталів пупілярних, фондаційних і т. п., має отже „Руска Щадниця" обезпеку пупілярну. 1-5

Дирекція Рускої Щадницї в Перемишли.

Крил. о. І. Стрийский. *Д-р Т. Кормош.* *Ал. Ярема.*

ЧИТАЙТЕ!

Спис книжок, які продаємо:

* Америка .... 15 ц.
* Ангел та пустельник і т. і. .... 15 ц.
Біблїя Велика .... 2 дол.
Борба кляс і чому робітники орґанїзують ся .... 15 ц.
Весела книжочка з образками .... 30 ц.
* В Старім і Новім краю .... 25 ц.
* Гріхи мілїонерів і т. п. С. 7 .... 15 ц.
Дещо з історії православної місиї в Америцї .... 10 ц.
Дещо про зьвірята .... 30 ц.
* Дві левади і т. п. С. 5 .... 15 ц.
* Дорога любови, то Божа дорога С. 6 .... 15 ц.
* Еміґрант .... 15 ц.
Жовнїр .... 10 ц.
Журавлї .... 15 ц.
Житє Ісуса Христа .... 1.50 дол.
* Житє, зарібки, орґанїзації і т. п. в Спол. Державах .... 15 ц.
Зуб за зуб .... 10 ц.
* Казки про Жи[illegible] .... 15 ц.
Історія Руси з обра[illegible] .... 10 ц.
Капітал і праця .... 15 ц.
* Книжка Рахункова .... 50 ц.
* Календар .... 25 ц.
[illegible]жарін .... 10 ц.
* Многострадальний народ, огляд історії украиньского народу .... 20 ц.
* Навернений Грішник .... 20 ц.
Народний рух австро-угорских Русинів .... 15 ц.
Новий Завіт .... 4 дол.
Образки і загадки .... 10 ц.
Оповіданя .... 15 ц.
Оповіданя про заздрих богів .... 10 ц.
Про відступників від рос. православія .... 10 ц.
* Про нутро землї .... 25 ц.
Підземні скарби .... 25 ц.
Покуса .... 10 ц.
Псалтир .... 1 дол.
Розмова Поляка, з Русином .... 10 ц.
Руско-англїйский словарець .... 20 ц.
* Релїґійні вірованя старинних народів .... 20 ц.
Смерть .... 10 ц.
* Стародавні казки та оповіданя .... 15 ц.
* Степові люде .... 15 ц.
* Страйк .... 20 ц.
* Стріляй на смерть, робітнича драма .... 15 ц.
Унія в Америцї .... 20 ц.
* Хто з чого [illegible] .... 15 ц.
* Які то [illegible] люде на земли, з образками .... 50 ц.
* Як мужик ходив до царя правди шукати .... 15 ц.
* Через кордон .... 15 ц.

Атляс цїлого сьвіта, англїйский, 105 мап, над 300 сторін, подає імена і людність 40.000 міст цїлого сьвіта 1 дол.

Мапа Сполучених Держав і цїлого сьвіта 4 стопи широка а 6 стіп довга (инші продають по 5 дол.) у нас лиш 2 дол.

Адрес треба всегда виписати англїйскими буквами і то дуже виразно.

Swoboda, 184 Hudson St., New York

Оден з найбільших броварів в Америцї.

ВАРИТЬ ПИВО НА КРАЄВИЙ СПОСІБ, БЕЗ ВСЯКИХ ПРИМІШОК.

Хто лиш раз покоштує сего пива, то иншого вже не буде пити.	Голова від него нїколи не болить, бо єсть здорове і поживне.

НЕ ТРЕБА ЄГО ЗРЕШТОЮ ХВАЛИТИ, ВО ДОБРЕ САМО ЗА СЕБЕ ГОВОРИТЬ.

E. ROBINSON'S SONS,
LAGER BEER BREWERY,
435 to 455 N. 7-th Str.
SCRANTON, PA.

Telephone calls: GENERAL OFFICE 2333.
NIGHT CALL 4854.